

December 2025

BNDR

Jouw agrarische jongerenblad

Nieuw:

Platform
bedrijfsovernamewijzer.nl

13

Save the date:

Agrarische
Jongerendag!

30

Verkiezingen, hoe nu verder?

**NAJK-bestuurders op werkbezoek
bij politieke partijen**

Thema: Landbouwbeleid

Juist nú is het moment om koers te bepalen

De melkveesector verandert razendsnel. Nieuwe regels en regelingen, zoals stikstofmaatregelen, renure, doelsturing, fosfaatrechten en extensivering, hebben directe invloed op de bedrijfsvoering in de melkveehouderij. Wat betekenen deze ontwikkelingen voor jouw toekomst als ondernemer?

Sta jij aan het begin van je carrière? Dan is dit hét moment om na te denken over de richting van je bedrijf. Is het levensvatbaar op lange termijn? Heeft het voldoende perspectief om door te groeien? Wat past bij jouw manier van boeren en jouw ambities?

Strategisch kiezen betekent: weten waar je staat, wat je wilt en wat haalbaar is. Flynth helpt je met inzicht in je cijfers, de impact van beleid en de mogelijkheden binnen jouw bedrijf. Met praktische handvatten en begeleiding.

Scan de QR-code en lees waarom juist nu het moment is om richting te kiezen.

Flynth. Het beste advies dat we je kunnen geven.

 Flynth

Lobby gaat niet vanzelf

DE VERKIEZINGEN ZIJN NET ACHTER de rug: het politieke midden heeft gewonnen. Wat betekent dat voor jonge boeren en tuinders? Eén ding is zeker – welke coalitie er ook komt, centrums of -rechts – de nieuwe regering wil werk maken van milieu- en plattelandsopgaven. Dat er iets gaat veranderen, staat vast. De vraag is alleen: past dat bij de toekomst die wij voor ogen hebben?

JUIST DAAROM IS LOBBY ZO belangrijk. We moeten zorgen dat politici niet alleen de problemen, maar ook de juiste oplossingen zien. Voor de zomer presenteerde NAJK samen met gemeenten, waterschappen, provincies en LTO een stikstofplan. Niet alleen om te laten zien waar we voor staan, maar ook om draagvlak te creëren voor onze ideeën en een krachtig signaal naar de politiek te zenden. Drie overheden en een sectorpartij schaarden zich erachter. In november volgde een voedselvisie met partners uit bedrijfsleven en onderzoek. En voorafgaand aan de campagnes stuurden we alle partijen een inhoudelijke notitie, opgesteld met onze provinciale besturen. In verschillende programma's is die inmiddels terug te zien.

LOBBY IS MENSENWERK. DAAROM INVESTEREN we in goede relaties met Kamerleden, oud en nieuw. De afgelopen maanden spraken we politici van links tot rechts tijdens werkbezoeken en ons "Jonge Boerendebat". Als alle partijen daar met een goed gevoel vertrekken, weet je dat je op de kaart staat.

NU VERSCHUIFT DE AANDACHT NAAR de formatie. NAJK werkt hard om onze thema's op tafel te krijgen. De investeringen van de afgelopen tijd – in inhoud, relaties en zichtbaarheid – moeten zich nu uitbetalen. Na de formatie weten we hoe goed dat gelukt is.

Roy Meijer, NAJK-voorzitter

In dit nummer

4 Themabijeenkomst over 'Landbouwbeleid' **6** Up-to-date **10** NAJK voor jou **11** De week van... Wendy Kicken **13** Nieuw platform: Bedrijfsovernamewijzer.nl **14** NAJK kijkt terug op verkiezingsperiode **17** MaisChallenge 2026! **22** Robot & Weiden? Voor elkaar! **24** NAJK-er aan het woord: Interview met Coen van den Bighelaar over Programma 'Voor de volgende generatie' **27** DAW: Hoe je met jouw bedrijfsvoering slim inspeelt op beleid **30** Save the date: Agrarische Jongerendag **31** BoerVeilig: Het nieuwe boerveilig spel! **32** Onderwijsbijlage **35** Medewerker: op pad met..Sophie van de Water **37** Column door portefeuillehouder leefomgeving Merel Straathof **38** Lobby **40** Uit alle hoeken **42** AJK gespot **43** BINT & Winnaar NAJK-overall

Colofon BNDR wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt. **Abonnementen:** BNDR verschijnt 4 keer per jaar. BNDR is gratis voor NAJK-leden of Vrienden van NAJK. Artikelen, foto's of illustraties kunnen alleen na overleg met de redactie worden overgenomen. Vragen of opmerkingen over de adressering? Neem contact op met één van de onderstaande organisaties: **Provinciale AJK's:** Friesland: info@ajf.najk.nl; Groningen: info@grajk.nl; Drenthe: info@dajk.nl; Flevoland: info@fajk.nl; Overijssel: info@oajk.nl; Gelderland: info@gajk.nl; Holland/Utrecht: info@hajk.nl; Zeeland: info@zajk.nl; Brabant: info@bajk.nl; Limburg: info@lajk.nl; NAJK: 030-2769869/info@najk.nl. **Hoofredactie:** Noa Wegerif en Lievijn Hogeboom, 030-2769872 communicatie@najk.nl **Advertenties:** AgriPers Vormgeving: AgriPers BV **Druk:** Damen Drukkers **Op de cover:** Hilde Coolman, Wim Meulenkamp en Sophie van de Water.

Wat betekent de verkiezingsuitslag voor de landbouw?

NAJK-leden en -partners over het thema ‘Landbouwbeleid’

Precies een week na de verkiezingen kwamen NAJK-leden en -partners digitaal bijeen om samen te reflecteren op de uitslag. D66 lijkt met 26 zetels de grootste partij te zijn geworden, op korte afstand gevolgd door de PVV. De formatie is nog pril, maar de politieke kaarten zijn geschud. Wat betekent dit voor het landbouwbeleid – en vooral voor de jonge boer? Roy Meijer, voorzitter van NAJK, leidde het gesprek. De bijeenkomst leverde een open en levendige discussie op tussen de verschillende partners uit de landbouwketen.

Tekst: Roos Verhoef-Roeleveld

Een nieuw midden of juist meer tegenpolen?

Het gesprek trapte af met de vraag: Welke richting gaat het landbouwbeleid op, gezien deze uitslag?

Roy Meijer schetste dat **NAJK** bij de verkiezingsprogramma's vooral zag dat ruimtelijke ordening dit jaar nadrukkelijker op de kaart stond dan eerder. "Hoe deel je Nederland in, wie krijgt welke emissieruimte en hoe gaan we het uitvoeren?" aldus Meijer. Met D66 als grootste partij verwacht hij dat de vorming van een stabiel kabinet mogelijk is, "zeker als de vier middenpartijen elkaar weten te vinden." Wel waarschuwde hij dat het lastiger wordt als de coalitie zich vormt rond uitgesproken linkse of rechtse blokken. "Dan wordt het moeilijker om beleid bij elkaar te brengen. Als NAJK willen we de banden met de politieke partijen juist goed aanhalen."

Ook bij de **Rabobank** klinkt die wens naar stabiliteit door. "Hoe extremer de coalitie met partijen uit randen van het politieke spectrum, hoe meer er via compromissen gewerkt moet worden," werd er opgemerkt. Toch heerst er gematigd optimis-

“Beleid moet ondernemers helpen, niet hinderen”

me: "We verwachten dat D66 samen met coalitiepartners iets meer een middenkoers gaat varen. Het is nu echt nodig dat er concrete stappen worden gezet. De landbouw wacht al jaren op duidelijkheid, juist jongeren hebben een stip op de horizon nodig voor hun bedrijfsontwikkeling," aldus Marijn Dekkers.

Stefan Schulte van **DeLaval** merkte op dat de winst van D66 onder melkveehouders wel voor zorgen zorgde. "Toch lijkt D66 inmiddels wat meer naar het centrum opgeschoven. Een beetje tegengas vanuit rechts zou niet verkeerd zijn, want we zetten onszelf nu met stikstofreductie en KDW wel erg snel op slot. Maar het is moeilijk om nu in de glazen bol te kijken welke kant het opgaat."

Vanuit **BO Akkerbouw** klonk vooral een roep om "keuzes maken, stabiliteit en uitvoeringskracht." "We hebben er als sector niet veel aan als men nu iets kiest en het over twee jaar weer heel anders moet. Ik vind het belangrijk dat er brede steun voor het beleid is. Nu biedt de uitslag met een stabiel midden kabinet daar wel mogelijkheden voor," zei André Hoogendijk. "Wat betreft gewasbescherming en het brede belang voor onze voedselsector ligt er voor alle partijen nog een flinke opgave; geen enkele partij heeft dat echt goed uitgewerkt."

Siem Vlaanderen, aspirant-bestuurder bij **HAJK** en werkzaam bij stichting **Wij.land**,

“De landbouw wacht al jaren op duidelijkheid, juist jongeren hebben een stip op de horizon nodig”

gaf aan dat hij het persoonlijk tijd vindt om stappen te zetten. "Blijven hangen op het punt waar we nu staan heeft geen nut meer. Een coalitie in het midden biedt meer samenhang, ruimte voor samenwerking en leidt tot minder polarisatie."

FrieslandCampina benadrukte dat de winst van D66 bij leden ook de nodige vragen oproep. "Voor veel boeren waren de uitspraken van Tjeerd de Groot reden tot zorg," vertelde Gerrit van Schaick. "Toch kom je voor gedragen beleid uiteindelijk altijd uit in het midden." Hij pleitte voor meer aandacht voor het platteland: "Er is een groot verschil tussen stad en regio. Investeer in het platteland en de landbouw om die kloof te verkleinen. En maak niet alleen doelen, maar ook uitvoerbaar beleid dat ondernemers stimuleert om in beweging te komen."

Ook vanuit **DAJK** klonk een vergelijkbare toon. "Wat ons opviel: veel mensen zijn toch afgehaakt bij BBB. Er is behoefte aan een stabiele regering die echt gaat regeren en met concrete oplossingen komt," zei Steven Drent.

Beeld van het Jonge Boeren Verkiezingsdebat. (Foto: Dirk Hol)

Duidelijkheid als sleutelwoord

De tweede helft van het gesprek ging over wat de uitslag betekent voor de bedrijven en organisaties zelf. Vrijwel alle deelnemers benadrukten het belang van duidelijkheid en voorspelbaarheid.

De **Rabobank** gaf aan dat ondernemers behoefte hebben aan een helder beleidskader. "Wij zijn gebaat bij een duidelijkere lijn: weten wat wel en niet kan. Nu ontbreekt het aan 'piketpaaltjes' waarlangs we kunnen financieren. Daardoor moeten we zelf de toekomst voorspellen, en dat is deels ook ondernemerschap, maar de onzekerheid is nu simpelweg te groot geworden," aldus Marijn Dekkers.

Siem Vlaanderen van **HAJK** en stichting **Wij.land** deelde dat hijervaart dat er onder boeren veel energie is om te werken aan opgaven en verduurzaming. "Hopelijk komt er nu meer aandacht voor regionale samenwerking en gebiedsopgaven. Diversiteit tussen bedrijven is waardevol, we moeten niet streven naar eenheidsworst."

DeLaval hoopt dat er in de nieuwe coalitie kansen voor innovatie ontstaan. "Veel partijen willen de stikstofuitstoot omlaag brengen en staan open voor technologische oplossingen. Meer ruimte voor

“Een coalitie in het midden biedt meer samenhang, ruimte voor samenwerking en leidt tot minder polarisatie”

vernieuwing biedt kansen voor de sector én voor bedrijven zoals het onze. Efficiëntie en innovatie kunnen daarbij veel betekenen," zei Stefan Schulte.

BO Akkerbouw legde de nadruk op uitvoeringskracht en gewasbescherming. "Telers lopen vast op een krimpend middelenpakket. Er is behoefte aan een overheid die naast de sector gaat staan en helpt om dit tijdig en constructief te organiseren en mee te denken over innovatieve oplossingen", stelt André Hoogendijk.

FrieslandCampina hoopt dat de zogenoemde 'gouden driehoek' – overheid, bedrijfsleven en wetenschap – weer beter gaat samenwerken. "Export moet weer gezien worden als kans, niet als probleem", vindt Gerrit van Schaick. "Beleid moet ondernemers helpen, niet hinderen. Vakmanschap moet weer bovenaan worden gezet. Je moet gaan belonen op prestaties en niet sturen op krimp. En vergeet niet dat vergunningverlening echt op gang moet komen."

DAJK gaf aan dat het waarschijnlijk nog wel even duurt voordat er echt duidelijkheid komt. "D66 zegt jonge boeren perspectief te willen bieden in hun partijprogramma. Als er een centrum-rechts kabinet komt, kunnen daar ook werkbare oplossingen uit voortkomen. Tegelijkertijd moeten we realistisch

blijven: bestaand beleid draai je niet zomaar om, en de deadlines blijven staan. Het is dus nog even afwachten – maar dat zijn we in de landbouw wel gewend," aldus Steven Drent.

NAJK-voorzitter Roy Meijer sloot zich daarbij aan: "Voor ons biedt deze uitslag zowel kansen als risico's. Het hangt er helemaal van af van hoe er wordt onderhandeld en hoe je in de wedstrijd staat. Als we blijven praten over wat er allemaal afgeschaft moet worden, komen we niet verder. Op een gegeven moment worden zaken realiteit en moeten we het samen hebben over het 'hoe': hoe vullen we beleid samen in, op een realistische manier."

Marijn Dekkers van **Rabobank** gaf ten slotte aan dat het erg goed is dat NAJK in gesprek blijft met politiek en ketenpartners: "De kont tegen de krib gooien is makkelijk, maar uiteindelijk moet je het samen doen. Door in gesprek te blijven, kun je zorgen en ideeën overbrengen én werken aan kansen."

Hoopvol maar realistisch

Hoewel er nog veel onzekerheid is over de formatie, was de stemming aan het einde van de bijeenkomst voorzichtig positief. De rode draad: stabiel bestuur, uitvoerbaar beleid en het samen doen zijn cruciaal voor de toekomst van de landbouw.

Deze themabijeenkomst over 'Landbouwbeleid' is tot stand gekomen met medewerking van: Marijn Dekkers (Rabobank), André Hoogendijk (BO Akkerbouw), Gerrit van Schaick (FrieslandCampina), Stefan Schulte (DeLaval), Steven Drent (DAJK), Siem Vlaanderen (HAJK) en Roy Meijer (NAJK).

UP-TO-DATE

Maak kennis met onze nieuwe collega Milou!

Afgelopen september is Milou Peperkamp bij NAJK begonnen als projectleider ter vervanging van Gerjanne, die momenteel met zwangerschapsverlof is. Met een focus op duurzaamheid draagt Milou bij aan verschillende projecten binnen NAJK. Haar achtergrond als antropoloog biedt haar de mogelijkheid om vraagstukken vanuit verschillende perspectieven te bekijken. De afgelopen jaren heeft ze zowel ervaring opgedaan in de varkens- als de melkveehouderij, maar ook heeft ze zich de markt- en ketenwerking van ons voedselsysteem eigen gemaakt. Zo zal ze de puzzel tussen politiek, maatschappij en markt steeds blijven leggen.

Milou streeft naar gepaste mogelijkheden voor iedereen om met plezier te blijven bouwen aan een mooie en sterke voedsel- en landbouwsector. Ook kijkt ze ernaar uit om meer te leren van het leven op het boeren erf.

Podcastaflevering over het Convenant dierwaardige veehouderij met portefeuillehouder pluimvee-, varkens- en kalverhouderij, Wendy Kicken!

Donderdag 9 oktober werd er een nieuwe podcastaflevering gedeeld over het Convenant dierwaardige veehouderij, met als gespreksleider Esther de Snoo (hoofdredacteur Nieuwe Oogst).

Hierbij was portefeuillehouder pluimvee-, varkens- en kalverhouderij, Wendy Kicken te gast namens NAJK. Ook te gast waren Elbert Roest (voorzitter van het Convenant Dierwaardige Veehouderij), Cees-Jan Adema (directeur Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie) en Dirk Bruins (portefeuillehouder Gezonde Dieren bij LTO Nederland).

Tijdens de aflevering werd gesproken over het Convenant dierwaardige veehouderij en hoe het hier nu mee staat, ook de toekomst van de sector omtrent dierwaardige veehouderij, kwam aan bod.

NAJK TWEETS

@Akkerwijzer.nl @minlvn @LTONederland @NAJKtweets en onderwijs hebben een nieuw initiatief voor jonge boeren gelanceerd: 'http://Bedrijfsovernamewijzer.nl'. Op dit platform kunnen jonge boeren terecht voor advies, begeleiding en inspiratie bij een bedrijfsovername.

@NIEUWEOOGST Duidelijkheid, draagvlak en uitvoerbaar beleid zijn cruciaal voor de toekomst van jonge melkveehouders, vindt @Amberlaan7. Zij is sinds kort portefeuillehouder melkveehouderij bij @NAJKtweets

@AJFLACH Vandaag het laatste debat van deze campagne het jonge boeren debat van @NAJKtweets en @nieuweoogstnl. Is er perspectief voor hen en wat doen we met gewasbescherming en met Europese regels.

Voedselcluster, samen bouwen aan een ondernemend & innovatief voedselsysteem

Maandag 3 november presenteerde NAJK, samen met partners uit de primaire sector, het bedrijfsleven en de onderzoeksweld, een visiedocument over de toekomst van ons voedselcluster. Wij geloven sterk in de kracht van samenwerking tussen boeren, bedrijven en kennisinstellingen.

Tijdens de formatie is het cruciaal dat deze coalitie samen optrekt en een duidelijk signaal afgeeft aan onder meer het ministerie van Economische Zaken.

"De formatie én andere ministeries moeten inzien hoe belangrijk ons voedselcluster is – van boer & tuinder tot verwerker, supermarkt en onderzoek," aldus de voorzitter van NAJK.

Vraag een BoerNatuurlijk gastles aan!

Na het grote enthousiasme is het BoerNatuurlijk!-spel terug vernieuwd en verbeterd! Een superleuke manier om met je AJK-leden van alles te ontdekken over natuurinclusieve landbouw. In de gastles wordt praktijkkennis gecombineerd met een interactief en leerzaam spel.

Ga aan de slag met uitdagende vragen, discussieer over stellingen en test welke groep het meeste weet:

- Open en meerkeuzevragen
- Foto raden & verboden woord-kaarten
- Stellingen en inschattingvragen

Praat mee over onderwerpen zoals bodem, agrarisch natuurbeheer en verdienmodellen. Ga in discussie over wat je als bedrijf kunt of wilt doen op dit thema, hoe dit invloed heeft op je verdienmodel en hoe je kijkt naar voorbeelden van andere jonge boeren. Vraag BoerNatuurlijk aan als gastles via NAJK, speel het zelf met de DIY-spelbox, en/of combineer het met een boerderij-excursie.

Leerzaam, interactief én gegarandeerd gezellig!

Meer info of aanvragen: mholtland@najak.nl.

Podcast Studio Foodlog met portefeuillehouder akkerbouw, Hilde Coolman!

Op maandag 6 oktober deelde Foodlog een podcastaflevering waarbij onze portefeuillehouder akkerbouw, Hilde Coolman, te gast was. Naast Hilde was ook Haddon Voortman (toezichthouder bij Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit) te gast. Onder leiding van Dick Veerman gingen zij in gesprek over gewasbeschermingsmiddelen. Onder andere de rol van de NVWA, de boeren en stakeholders kwam aan bod. "Stakeholders moeten gaan nadenken over hoe het nou wel moet, niet alleen hoe het niet moet", aldus Hilde Coolman.

Altijd op de hoogte van het laatste NAJK-nieuws via het WhatsApp-nieuwskanaal!

Wil jij niets missen van het laatste NAJK-nieuws? Neem dan deel aan ons WhatsApp-nieuwskanaal! Scan de QR-code om ook via WhatsApp op de hoogte te blijven.

Deelname aan de app is geheel anoniem, alleen NAJK heeft de mogelijkheid om nieuws- en persberichten te sturen. Dus geen spam, beloofd!

Gastlessen Bodem & Water van DAW

Water is onmisbaar voor je vee en gewas – en hoe jij met bodem & water omgaat, maakt het verschil. Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) helpt agrariërs bij uitdagingen zoals droogte, wateroverlast, verzilting en verdichting – met kennis, praktische oplossingen én gastlessen.

Wat kun je verwachten in de gastles?

- Een bodemadviseur legt uit over bodemkwaliteit, bemesting, kruidenrijk grasland, koolstofvastlegging en agroforestry, met praktische tips voor veelvoorkomende problemen.
- Bezoek aan een DAW-demobedrijf voor inspiratie uit de praktijk.
- Het interactieve 'Spel van de Toekomst'.

Interesse of aanmelden?

Mail naar mpeperkamp@najak.nl en vraag de gastles aan voor jouw klas of AJK.

DELAVAL VMS™ V300 SERIE **GOLD EDITION**

Go for Gold

Zet de volgende stap. Op jouw manier.

Ontvang
**€3.000 cash
back per VMS
melkrobot*.**

WIN

een volledig verzorgde
reis naar Zweden en
bezoek onze nieuwe
VMS-stal op
Hamra Farm.

GOUDEN TICKET

Scan de QR-code voor meer
informatie over deze actie
en Hamra Farm.

*Aanbieding geldig op VMS V300 aankopen tussen 15 oktober en 31 december 2025 die
voor 31 augustus 2026 geleverd worden.
Voorwaarden zijn van toepassing.

delaval.com

DeLaval

de coöperatieve
Rabobank

Keep it simple, maar denk in kansen: het verhaal van Van der Zijl

Ondernemen in de landbouw vraagt durf, visie en samenwerking. In een tijd van onzeker beleid en veranderende regels bewijst een familiebedrijf dat kansen pakken en samen groeien wél mogelijk is. Dit is het verhaal van drie broers en hun ouders.

Een familiebedrijf met ambitie

In het Friese landschap runt de familie Van der Zijl een melkvee-bedrijf dat bestaat uit drie locaties, één maatschap en de gedreven ondernemers: vader Rinus (61), moeder Jannie (61) en hun zonen Jan (31), Egbert (27) en Bertus (24). Waar de bedrijfsontwikkeling begon met de aankoop van grond en de bouw van een moderne stal voor 425 koeien, is het nu uitgegroeid tot een dynamisch melkveebedrijf met een jaarlijkse productie van ruim 4 tot 5 miljoen liter melk. In 2016 bouwden ze een MDV-stal op de hoofdlocatie in Nijeholt-pade. Vier jaar later traden drie van de vier zonen toe tot de maatschap. Het bleek het begin van een gezamenlijke ondernemersreis, gedreven door ambitie en vertrouwen. De samenwerking tussen de broers en hun ouders is de motor achter het succes. "Zonder wrijving geen glans," zegt Egbert. "We versterken elkaar juist door onze verschillen."

Samenwerking als sleutel tot succes

Jan is verantwoordelijk voor de machines en het onderhoud van de gebouwen. Egbert start zijn dag met melken in Oldeberkoop en neemt daarna diverse dagelijkse werkzaamheden op zich, inclusief het landwerk in de zomer. Bertus voert de koeien en zorgt dat het rantsoen klopt. Vaste medewerker Jildert-Jan verzorgt het vee en de fokkerij. Vader Rinus houdt het overzicht, doet de boekhouding en springt bij waar nodig. Elke ochtend om 8.30 uur is er koffie met het hele team: hét moment om alles door te spreken en koers te bepalen.

Ruimte om te groeien

"Als je met z'n drieën boer wil worden, dan moet je dat met elkaar doen", vertelt Egbert. "Je moet elkaar boer maken." Dat uitgangspunt leidde in 2023 tot de aankoop van een jongveelocatie, anderhalve kilometer verderop. Hier werd al een deel van het jongvee ondergebracht en door derden opgefokt, maar met de aankoop van de boerderij kwam al het jongvee weer in eigen beheer. In 2025 deed zich opnieuw een kans voor: een boerderij in Oldeberkoop kwam te koop. "We zijn gaan rekenen; eerst zelf, daarna met onze Rabobank-adviseur Roelof André Groen en zijn collega financieringsspecialist Joukje Ypma," vertelt Egbert. "We hadden

alles goed voorbereid in samenspraak met onze adviseurs. Dit maakte dat wij de financiering binnen enkele dagen rond hebben gekregen. Nu telt het bedrijf drie locaties: de hoofdlocatie met 425 koeien, een jongveelocatie en de nieuwe boerderij met 120 koeien."

Financiering met visie

Roelof André Groen kijkt met tevredenheid terug op het financieringstraject: "Egbert, zijn ouders en broers hadden hun financiële plannen voor de uitbreiding tot in de puntjes uitgewerkt. Dankzij die voorbereiding konden Joukje en ik snel schakelen en was de financiering in korte tijd rond." Hij benadrukt hoe belangrijk het is dat jonge ondernemers hun 'license to produce' goed op orde hebben. "Dat betekent dat je niet alleen je financiële cijfers en duurzaamheidprestaties door en door kent, maar ook precies weet hoe je vergunnings situatie ervoor staat. Die basis is cruciaal voor een gezonde bedrijfsvoering én voor het vertrouwen van financiers."

Vooruitkijken in een onzekere tijd

Ondanks het onzekere landbouwbeleid blijft de familie vooruitkijken. "Je moet uitgaan van de zekerheden die je wel hebt," zegt Egbert. "Onze vergunningen zijn op orde, ook als we terug zouden moeten naar de referentiesituatie. Dat geeft rust." De ondernemers kiezen bewust voor de basismelkstroom van FrieslandCampina, aangevuld met weidegang, zonder extra kosten voor speciale melkstromen. De toekomst? "We willen doorgroeien van 9.000 naar 10.000 liter per koe. Daar zit nog rek in," zegt Egbert. "Maar eerst zorgen dat alles goed loopt op de nieuwe locatie." Investerings worden zorgvuldig afgewogen. "Keep it simple. Eerst de basis op orde." Hun droom? Een bedrijf dat toekomstbestendig is, waarin ieder zijn eigen weg kan gaan als dat nodig is. "We houden vast aan ons uitgangspunt dat we elkaar boer maken", zegt Egbert. "Tegelijk willen we ruimte houden uit elkaar te kunnen, als dat ooit nodig is."

Leningen met lagere rente en aflossingsvrije perioden

In 2023 stelde Rabobank 3 miljard euro beschikbaar voor boeren om verder te verduurzamen. Het geld uit dit fonds wordt onder gunstigere voorwaarden uitgeleend. We rekenen bijvoorbeeld minder rente, of ze hoeven even minder af te lossen. Het is bedoeld om boeren te helpen hun bedrijf te verduurzamen, bijvoorbeeld door te innoveren of extensiveren. Inmiddels is 1 miljard euro aan krediet uitgezet via het fonds. Meer weten? Ga naar [rabobank.nl/landbouw-transitie](https://www.rabobank.nl/landbouw-transitie).

Egbert runt samen met broers Jan en Bertus en hun ouders een maatschap met ruim 800 koeien en jongvee.

PARTNER

Wat deed NAJK voor jou in de afgelopen periode?

Iedereen bij NAJK zet zich dag in dag uit voor 100% in voor jou als lid. We zorgen bijvoorbeeld voor materiaal, achtergrondinformatie en gespreksleiders bij interessante bijeenkomsten of discussieavonden, ontwikkelen trainingen en cursussen en behartigen jouw belangen in Den Haag of Brussel. Wat deed NAJK voor jou in de afgelopen periode?

NAJK-voorzitter Roy Meijer nam deel aan het Nevedi-symposium "Van grondstof tot voer: duurzamere keuzes in een veranderende wereld". Namens de agrarische jongeren benadrukte hij het belang van ketensamenwerking voor de toekomst van duurzaam diervoeder.

In september publiceerde WUR haar onderzoek naar hoe agrarische jongeren aankijken tegen natuurinclusieve landbouw. NAJK werkte hieraan mee. Onderzoekers van Wageningen University & Research en NAJK organiseerden bijeenkomsten bij vier jonge natuurinclusieve boeren.

Portefeuillehouder Leefomgeving, Merel Straathof schoof aan in het panel tijdens het jaarlijkse congres van het IPO. Merel gaf bestuurders en Statenleden een inkijk in het perspectief van jonge boeren en tuinders.

Op donderdag 2 oktober is het platform www.bedrijfsovernamewijzer.nl officieel gelanceerd!

In de afgelopen tijd bezochten verschillende NAJK-bestuurders agrarische scholen om in gesprek te gaan met jongeren. Onderwerpen als GLB, bedrijfsovername, actuele thema's in de landbouw en belangenbehartiging zorgde voor inspirerende gastlessen.

Bovenstaande is een kleine greep uit alle activiteiten die NAJK gedaan heeft in de afgelopen periode. Kijk voor meer activiteiten op www.najk.nl/voor-jou.

Woensdag 8 oktober vond het verkiezingsdebat 'Ruimte voor de landbouw' plaats in Den Haag. Namens NAJK leverde Merel Straathof, portefeuillehouder, een waardevolle bijdrage aan de discussie over de toekomst van onze sector én die van jonge boeren en tuinders.

NAJK-voorzitter Roy Meijer sprak tijdens het Benelux-seminar "Empowering Agriculture for the Future" in Brussel. In het panel 'Generatiewissel' deelde Roy zijn visie op de uitdagingen en kansen voor jonge boeren in Nederland en de rest van de Benelux.

In aanloop naar de verkiezingen hebben wij als agrarische jongerenvereniging verschillende werkbezoeken afgelegd om in gesprek te gaan met politieke partijen over de toekomst van (jonge) boeren en tuinders. Bij elk bezoek waren meerdere dagelijkse bestuurders van NAJK aanwezig.

Groei in vakmanschap en ondernemerschap

Het Trainingsprogramma van Talentoogst gaat weer van start. Met cursussen in akkerbouw en vollegrondsgroenteteelt helpen we werknemers en werkgevers hun vakmanschap én ondernemerschap verder ontwikkelen.

Meer weten of je meteen aanmelden? Scan de QR-code.

Vanuit Colland Arbeidsmarkt is er voor de cursussen van het Trainingsprogramma Talentoogst **85%** subsidie mogelijk.

Kies uit **11** praktijkgerichte cursussen, van teelt tot leidinggeven.

Begeleiding door trainers met praktijkervaring.

Cursussen op locaties verspreid over het land.

De week van...

Wendy Kicken

DB

Binnen het dagelijks bestuur van NAJK vervult Wendy Kicken de rol van portefeuillehouder pluimvee-, varkens- en kalverhouderij en vicevoorzitter. Daarnaast heeft ze samen met haar ouders een pluimveebedrijf in Limburg. Wendy maakt zich sterk voor de belangen van deze verschillende sectoren, organiseert jongerendagen en gaat de discussie aan in Den Haag.

Dinsdag

Op dinsdag was het druk bij mijn man thuis, omdat de maïs werd ingekuuld. Na een dagje debat en politiek is dit een leuke afwisseling in de week.

Maandag

We starten de week met het verkiezingsdebat dat door NAJK en Nieuwe Oogst is georganiseerd om jonge boeren te helpen bij hun keuze op welke partij ze moeten stemmen.

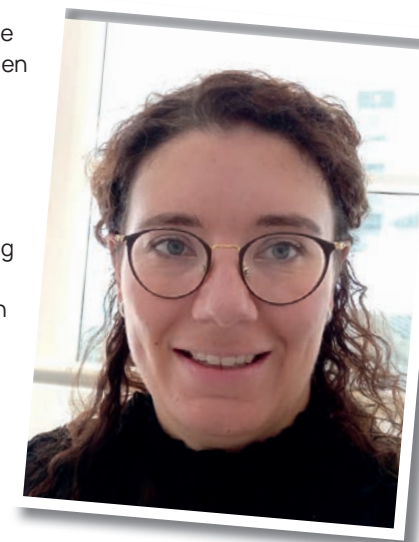

Woensdag

Vandaag was het tijd voor onze maandelijkse vergadering met het Dagelijks Bestuur. Voor mij betekent dit dat ik in de ochtend op tijd moet vertrekken, omdat ik vanuit het zuidelijkste puntje moet komen. Naast alle lobby- en interne zaken, hebben we het natuurlijk ook gezellig binnen ons bestuur.

Donderdag

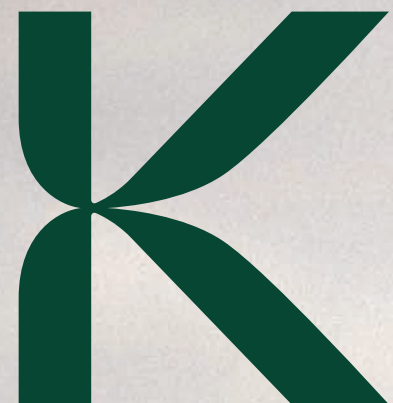
Vandaag heb ik overdag enkele digitale overleggen en beginnen we met de voorbereidingen in de vleeskuikenstal. De vleeskuikens gaan weg, waardoor het vooral een voorbereidende dag/kantoordag is. In de avond mag ik aansluiten bij het BAJK, waarvan ik de contactpersoon ben vanuit NAJK. Op deze manier proberen we zo kort mogelijk bij de provincies te staan.

Vrijdag

We sluiten de week af met het schoonmaken van de wintertuinen. In één stal zijn de vleeskuikens nu weg, waardoor we alles weer schoon moeten maken voor de volgende ronde. Dankzij onze hond Tess en de loader is dat een gezellige bezigheid.

Koppert

Zes redenen om nuttige nematoden te gebruiken

- 1 Snelwerkende biologische oplossing
- 2 Resistentie-opbouw van plagen tegen nematoden is onmogelijk
- 3 Kan met standaard spuitapparatuur worden toegepast
- 4 Compatibel met de meeste bestrijdingsmiddelen
- 5 Laat geen residu achter
- 6 Makkelijk te integreren in IPM-strategie

Ga vandaag nog voor een duurzame oplossing en ontdek hoe nuttige nematoden jouw teelt kunnen beschermen.

koppert.nl

Nuttige nematoden
de natuurlijke stap
richting biologische
bestrijding

Bedrijfsovernamewijzer.nl

jouw kompas bij bedrijfsovername

PROJECT

Een bedrijfsovername in de land- of tuinbouw is een grote stap. Of je nu klaarstaat om het familiebedrijf over te nemen, betrokken bent bij de overdracht, of gewoon nieuwsgierig bent naar wat erbij komt kijken, Bedrijfsovernamewijzer.nl helpt je op weg.

Dit nieuwe online kennisplatform bundelt alle informatie over bedrijfsovername in de agrarische sector. Van financiële en juridische vragen tot de emotionele en praktische kanten van het proces, alles overzichtelijk op één plek.

Wat vind je op het platform?

- Duidelijke informatie over elke fase van het overnameproces
- Handige checklists om niets te vergeten
- Podcasts, praktijkverhalen en video's van agrarisch ondernemers
- Links naar adviseurs en experts
- Evenementen en workshops over bedrijfsopvolging

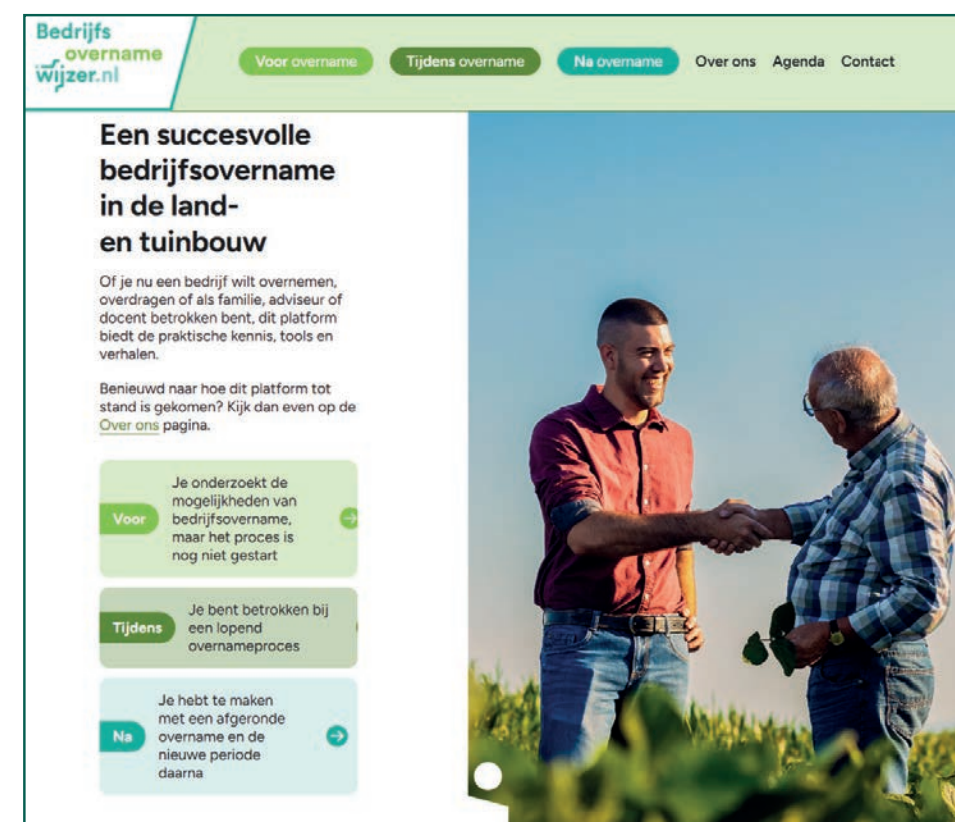
Van oriëntatie tot afronding: de Bedrijfsovernamewijzer is jouw gids in elke stap van het traject.

Voor wie is het?

Of je nu:

- de nieuwe generatie ondernemer bent die zich wil voorbereiden,
- de overdrager die zijn levenswerk goed wil overdragen,
- of een familielid of adviseur die het proces begeleidt.

Het platform biedt praktische tools, kennis en inspiratie voor iedereen.

Samen sterker voor de toekomst

De Bedrijfsovernamewijzer is ontwikkeld in samenwerking met NAK, LTO Nederland, onderwijsinstellingen en het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Hiermee bouwen we samen aan een toekomstbestendige opvolging in de agrarische sector, waar kennis, ervaring en netwerk samenkomen. Bedrijfsovername is meer dan cijfers en juridische aspecten, het gaat over mensen, families en toekomst.

Nieuwsgierig geworden?

Scan de QR-code of ga naar www.bedrijfsovernamewijzer.nl en ontdek hoe jij jouw volgende stap goed voorbereid kunt zetten.

Op het platform vind je onder meer:

- Expeditiegids Bedrijfsopvolging
- Handvaten voor 'familie-issues' bij bedrijfsovername
- Financieringstips en checklists
- Podcastserie 'Tijd voor Koffie' – samen ondernemen in het familiebedrijf
- Het platform Boer zoekt Boer
- Het educatieve spel OmTafel
- Ervaringsverhalen van overnemers, overdragers en zij-instromers

NAJK kijkt terug op een verkiezingsperiode vol debat en dialoog

Nederland heeft gestemd. Eind oktober trokken miljoenen kiezers naar de stembus voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2025. Terwijl Den Haag in december nog volop in de formatie zit, kijkt NAJK terug op een intensieve verkiezingsperiode waarin de stem van jonge boeren en tuinders nadrukkelijk werd gehoord.

Tekst: Roos Verhoef-Roeleveld Beeld: foto links Dirk Hol, foto rechts NAJK

De afgelopen periode stond bij NAJK in het teken van de verkiezingen. Van het Jonge Boeren Verkiezingsdebat 2025 tot aan werkbezoeken met politieke partijen: overall werd het gesprek gevoerd over de toekomst van de agrarische sector en de positie van jonge boeren en tuinders hierin.

Jonge Boeren Verkiezingsdebat 2025: toekomst van de sector centraal

Op 27 oktober vond op Aeres Hogeschool Dronten het Jonge Boeren Verkiezingsdebat 2025 plaats, georganiseerd door NAJK, Aeres Hogeschool Dronten en Nieuwe Oogst. Vertegenwoordigers van tien politieke partijen gingen met elkaar in debat over thema's die jonge boeren en tuinders dagelijks raken, van bedrijfsopvolging en ruimtelijke ordening tot dierenwelzijn, plantgezondheid en Europese regelgeving.

Onder meer Wim Meulen Kamp (VVD), Anne-Marijke Podt (D66), Jan Arie Koorevaar (CDA), Jade van der Linden (GroenLinks-PvdA), Pieter Grinwis (ChristenUnie), Lidewij de Vos (FvD), André Flach (SGP), Caroline van der Plas (BBB), Simone Ritzer (Volt) en Patrick Goorhuis (NSC) namen deel aan het debat.

De zaal zat bomvol met jonge boeren, agrarische studenten en andere geïnteresseerden. Ook online werd het debat druk gevolgd. Tijdens de borrel gingen de agrarische jongeren in gesprek met de vertegenwoordigers van de politieke partijen en met elkaar over de verschillende standpunten en over de keuzes die kiezers enkele dagen later konden maken. Met dit debat wilde NAJK jonge boeren helpen om goed geïnformeerd hun stem uit te brengen. Het is belangrijk dat de jonge generatie niet langs de zijlijn blijft staan, maar actief meepraat over het beleid dat onze toekomst bepaalt.

In gesprek met de politiek: NAJK op werkbezoek

In aanloop naar de verkiezingen zocht NAJK het gesprek op met politieke partijen. Met een aantal partijen is het gelukt om een werkbezoek te plannen. In oktober vonden deze bezoeken plaats waarbij jonge boeren uit het dagelijks bestuur in gesprek gingen met kandidaat-Kamerleden.

Zo sprak NAJK met:

- CDA, met Jan Arie Koorevaar in Goudriaan
- GroenLinks-PvdA, met Laura Bromet in Den Haag

- VVD, met Wim Meulen Kamp in Oudeschip
- BBB, met Caroline van der Plas in Olst

Tijdens deze bezoeken werd gesproken over ondernemerschap, ruimtelijke ordening, klimaatopgaven en het perspectief voor bedrijfsopvolgers. De gesprekken waren open en constructief, en boden ruimte om de praktijk van jonge boeren te laten zien. Het was waardevol om ideeën, uitdagingen en kansen voor de landbouw van morgen te bespreken. NAJK hoopt dat deze gesprekken worden meegenomen in de nieuwe formatie- en regeerperiode.

Verkiezingsuitslag: samenwerking met jonge ondernemers cruciaal

Op 29 oktober koos Nederland een nieuwe Tweede Kamer. NAJK feliciteert alle winnaars van de verkiezingen en kijkt uit naar een goede samenwerking met de nieuwe Kamerleden. Op het moment van schrijven is nog niet officieel bekend welke partij daadwerkelijk de grootste is geworden. De formatieperiode zal waarschijnlijk ook nog enige tijd in beslag nemen. NAJK-voorzitter Roy Meijer geeft de politieke partijen alvast een duidelijke boodschap mee: "Aan politiek Den Haag: vorm snel een stabiele coalitie. En aan de nieuwe coalitie: geef jonge boeren en tuinders vertrouwen. Werk samen met ons aan toekomstperspectief voor een innovatief en ondernemend voedselcluster in onze vruchtbare delta."

NAJK benadrukt dat jonge boeren en tuinders een onmisbare schakel vormen in het Nederlandse voedselcluster van de toekomst. Daarmee wordt bedoeld op het geheel aan bedrijven, organisaties en instellingen die samen betrokken zijn bij de productie, verwerking, distributie en consumptie van voedsel.

"Jonge boeren en tuinders moeten weten waar ze aan moeten voldoen en of een kabinet hen hierin helpt of laat bungelen. De sector heeft behoefte aan heldere keuzes en helder beleid"

Jonge boeren en tuinders zijn de spin in het web van het voedselcluster van de toekomst. NAJK roept de nieuwe coalitie op om jonge boeren en tuinders te koesteren. "Dat gaat niet vanzelf. Daarom is samenwerking tussen een kabinet, het bedrijfsleven, jonge boeren en tuinders hard nodig!", stelt Meijer. Volgens NAJK vraagt de komende kabinetsperiode om duidelijk beleid en vertrouwen in ondernemerschap.

"Jonge boeren en tuinders moeten weten waar ze aan moeten voldoen en of een kabinet hen hierin helpt of laat bungelen. De sector heeft behoefte aan heldere keuzes en helder beleid. Dat zorgt voor een goed ondernemersklimaat waarbinnen wij kunnen werken aan de uitdagingen die voor ons liggen," aldus Meijer.

Vooruitblik: van verkiezing naar formatie

De komende maanden blijft NAJK actief in gesprek met politici en beleidsmakers om de stem van jonge boeren te laten klinken in de formatie. Het is belangrijk dat wij aan tafel zitten met de partijen om opnieuw het belang van de jonge boer te benadrukken en te verkennen hoe we daarin kunnen samenwerken.

“De juiste keuzes maken voor een gezonde toekomst”

“Het zijn echt onze koeien”, vertelt melkveehoudster Lisette van ’t Hout (30). Met de opfok op het familiebedrijf in eigen hand, focust ze zich op robuuste koeien met een langere levensduur. “Elke keuze is een weloverwogen stap richting een duurzame toekomst. Voor de koeien, en voor ons.”

Samen met haar familie runt Lisette een melkveebedrijf met 100 melk-koeien en bijbehorend jongvee in het Zuid-Hollandse Moordrecht. Daarnaast is ze als zzp’er actief in de klauwverzorging. “Tussen de koeien lopen en een bijdrage leveren aan hun gezondheid, daar geniet ik echt van”, vertelt Lisette. “Ons fokdoel is afgestemd op koeien die breder en in balans zijn. Dieren worden hier geboren en op een goede manier oud. Dat is een belangrijke kracht van ons bedrijf.”

Koeien-DNA

Dit streven vergt volgens Lisette tijd en toewijding. “We blijven goed naar de koeien kijken, en grijpen direct in wanneer er wat is. Dat zit bij ons echt in het DNA; mijn vader en opa waren daar al heel sterk mee bezig. In de afgelopen jaren hebben we specifieker naar de voeding en de huisvesting van het jongvee gekeken. Het resultaat daarvan zien we nu al terug in de vaarzen.”

Jonge boeren aan zet

Door van elkaar te leren, word je sterker, vindt Lisette. “Via mijn zzp-werk spreek ik veel collega-boeren. Hun ervaringen neem ik mee om weloverwogen keuzes voor onze eigen bedrijfsvoering te maken.”

Ook is ze om die reden lid van de jongerenraad van FrieslandCampina. “Het is enorm waardevol om andere melkvee-

houders én de coöperatie beter te leren kennen, inspiratie op te doen en te sparren. Je weet waar je terecht kunt met vragen, en bouwt een band op met jonge boeren die later misschien wel in een districtsraad of het bestuur komen. Je investeert dus ook in je eigen netwerk.”

Lisette heeft de ambitie om in de toekomst nog meer te gaan betekenen voor de coöperatie. “Het is belangrijk dat we een gezamenlijk geluid laten horen over wat wij belangrijk vinden. Vanuit de jongerenraad adviseren we het bestuur op verschillende thema’s. Daar wil ik graag mijn steentje aan bijdragen.” Lisette is positief over hoe dit geluid binnen FrieslandCampina ontvangen wordt. “Er wordt écht naar ons geluis-

terd. Bestuursleden zijn aanwezig bij onze bijeenkomsten en vragen actief naar onze adviezen. Investeren in een sterkere coöperatie is investeren in elkaar.”

Eigen weg vooruit

Ook op het eigen erf is Lisette ambitieus en toekomstgericht. “We willen ons bedrijf verbeteren op een manier die bij ons en onze omgeving past. Zo leveren we bijvoorbeeld On the way to Planet-Proof-melk en zetten we stappen op het gebied van natuur, klimaat en dier. We ontvangen een extra toeslag bovenop de garantieprijs voor de inspanningen die bij het keurmerk horen. Zo werk je aan een gezonde toekomst voor je koeien, de omgeving én je bedrijf.”

Word ook lid

Je wilt de best mogelijke verwaarding van melk. Vandaag, maar ook morgen. FrieslandCampina streeft altijd naar de beste melkprijs én continuïteit voor zijn leden. Kom jij de coöperatie versterken? Je betaalt tijdelijk geen entreegeld. Ook zijn er aantrekkelijke regelingen voor nieuwe leden en bedrijfsopvolgers om in te groeien in de coöperatie.

Ga naar wordlid.frieslandcampina.nl voor meer informatie of maak hier een vrijblijvende afspraak.

Schrijf je nu in voor de MaisChallenge 2026!

Optimaliseer je maïsteelt én draag bij aan betere waterkwaliteit

Jonge veehouders beheersen een breed scala aan vaardigheden om hun bedrijf succesvol te runnen. Een toekomstbestendige ruwvoerteelt is daar een cruciaal onderdeel van. Met het 8e actieprogramma Nitraatrichtlijn voor de deur dagen NAJK en Limagrain (LG) jou uit tijdens de MaisChallenge 2026! Wil jij je maïsteelt verbeteren, meer en beter voer per hectare oogsten, mét oog voor nutriëntenuitspoeling en waterkwaliteit? Doe dan mee en schrijf je vandaag nog in!

Tekst: Rene de Munnik Beeld: Limagrain

In 2026 vindt de achtste editie van de MaisChallenge plaats, een tweejaarlijks initiatief van NAJK en maïsveredelaar Limagrain. De afgelopen zeven edities bewezen keer op keer dat deelname je teelt naar een hoger niveau tilt. Tijdens de challenge wordt de volledige maïsteelt gevolgd, van bodemvoorbereiding tot inzaai, van opkomst tot oogst en bewaring – je krijgt dus goed inzicht waar winst te behalen valt. Ben je geen veehouder, maar akkerbouwer? Geen probleem. Elke jonge boer met maïs in het bouwplan kan meedoen!

Focuspunten van deze editie

De MaisChallenge 2026 staat in het teken van praktijkgericht leren, kennisuitwisseling en het aantoonbaar verbeteren van je teeltresultaten. Dit jaar ligt de focus op een stikstofefficiëntere maïsteelt; een hogere gewasopbrengst en betere kwaliteit leiden tot een verhoogde stikstofopname door de plant (positieve correlatie) en dragen bij aan het beperken van nutriëntenverliezen en het verbeteren van de waterkwaliteit, in lijn met het 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn. Samen met specialisten werk je aan concrete

Doe mee met de MaisChallenge 2026 en til ook jouw maïsteelt naar een hoger niveau!

verbeteringen in jouw teeltpraktijk, waaronder:

- **Rassenkeuze** afgestemd op bodemtype, opbrengstpotentie en voederwaarde
- **Teeltoptimalisatie**, met aandacht voor:
 - Zaaibedbereiding en timing van zaaien
 - Verbetering van bodemstructuur en -kwaliteit
 - Doordacht bemestingsmanagement op basis van bodemanalyses en gewasbehoefte in samenwerking met Eurofins Agro
- **Inzet van vang- en rustgewassen** ter bevordering van stikstofbenutting en bodemgezondheid

Deelnemers gezocht

Tijdens de challenge rapporteer je over de voortgang, neem je deel aan een praktijkbijeenkomst en werk je mee aan veldbezoeken waarbij Limagrain-specialisten je resultaten beoordelen en advies geven. Om prestaties

inzichtelijk te maken worden ook tools ingezet, zoals grondonalyses vóór en na het seizoen en het digitale teeltplatform Agrility. Punten verdienen je op de onderdelen engagement, bodem, opkomst, oogst en kuil.

Wil je meedoen?

Dat kan als je in 2026 minimaal 5 hectare maïs teelt waarvan in ieder geval 2 hectare een LG-ras speciaal voor de challenge. Als je de challenge tot een goed einde brengt – dat doe je door op alle vijf onderdelen inzet te tonen en minstens 55 van de 100 punten te behalen – dan verdien je vier eenheden LG-maïszaad (dus 2 ha) voor seizoen 2027. Dus het gratis zaaizaad wordt dit keer niet vooraf, maar achteraf toegekend* – als beloning voor jouw inzet en prestaties.

De hoofdprijs van de MaisChallenge?

Een volledig verzorgde studiereis voor twee personen naar de Auvergne – hét maïscentrum van Frankrijk – inclusief een bezoek aan de grootste internationale veehouderijbeurs: Sommet de l'élevage. Ook de nummers twee en drie gaan niet met lege handen naar huis:

- 2e plaats: een stijlvolle smartwatch.
- 3e plaats: een krachtige bluetooth partyspeaker.

Daarnaast is er een speciale biodiversiteitsprijs voor de deelnemer met de mooiste akkerrand.

*Vanwege de schooljaarwissel ontvangen deelnemende schoolteams – bij uitzondering – de vier gratis eenheden LG-maïszaad voor het MaisChallenge-perceel vooraf.

Zo doe je mee!

Of je nu snijmaïs, korrelmaïs of CCM verbouwt, op een melkveebedrijf, vleesveebedrijf of akkerbouwbedrijf werkt: iedere maïsteler kan meedoen! Ga naar www.najk.nl/maischallenge of scan de QR-code om je aan te melden! Ook agrarische schoolteams kunnen meedoen, mits jullie een proefboerderij of grond bij een boer hebben en een begeleidend docent beschikbaar is. Inschrijven kan tot 23 januari 2026 of eerder als het maximaal aantal deelnemers is bereikt. Wees er dus op tijd bij!

‘Toekomstbestendige voedselproductie heeft minerale meststoffen én verduurzaming nodig’

Om de voedselzekerheid en -kwaliteit ook in de toekomst te waarborgen, blijven minerale meststoffen een belangrijke rol spelen in de agrarische sector. Tegelijkertijd ziet Laurent Amaraggi, accountmanager Nederland bij OCI, meststoffen als een belangrijk onderdeel van de totale som die nodig is om onze voedselproductie te verduurzamen. “Door het reduceren van de footprint van meststoffen willen we boeren hier het juiste gereedschap voor geven.”

OCI

“**M**inerale meststoffen zijn een essentieel, maar tegelijkertijd ook energie-intensief onderdeel van het voedselsysteem”, weet Laurent. “Hoewel OCI al bij de koplopers op het gebied van efficiënt energiegebruik hoort, zien we het verder verduurzamen van onze productie en producten als een van de belangrijkste opgaven om de sector toekomstbestendig te maken.” Dat doet OCI door de daad bij het woord te voegen. “We werken aan verschillende oplossingen, waarvan sommige nu al actief en beschikbaar zijn.”

Het kan nú al

“We voegen bijvoorbeeld zwavel toe aan onze stikstofmeststoffen om de stikstofefficiëntie te vergroten. Dit verbetert zowel de kwaliteit als de opbrengst van de gewassen”, legt Laurent uit. “Ook onze Careproducten helpen emissies op het veld te reduceren door verliezen te minimaliseren. De meststof wordt dan efficiënter benut, waardoor er minder emissie naar de lucht én uitspoeling naar het grondwater is.” Ook in de productie zijn belangrijke stappen gezet. “Onze NOVO-meststoffen worden niet meer met aardgas, maar met hoogwaardig biogas uit Nederland geproduceerd. Dit zorgt voor een lagere CO₂-footprint, en daarmee voor een duurzamer product met dezelfde kwaliteit en effectiviteit die boeren gewend zijn van gangbare meststoffen.” Het biogas dat we hiervoor gebruiken, is ook ISCC PLUS-gecertificeerd. “Daarmee maak je de gereduceerde footprint van de meststof die je ermee produceert aantoonbaar.”

Meerwaarde voor de hele keten

En dat heeft belangrijke voordelen voor de boer én de rest van de keten, weet Laurent. “Ook de boer kan aantonen dat

de meststoffen en dus de gewassen met een lagere milieu-impact zijn geproduceerd. Deze meerwaarde moet vervolgens verrekend kunnen worden in de keten.” Want om positieve impact te verwaarden is samenwerking essentieel. Volgens Laurent zet OCI hier dan ook vol op in. “Samen met verschillende ketenpartners, zoals coöperaties, handelaren en voedselverwerkers zetten we projecten op waarmee we footprint-reductie én de beloning hiervoor initiëren binnen de keten.”

Samen puzzelen, sneller vooruit

“Uiteindelijk moet de boer – met behulp van de rest van de keten – de hele puzzel van maatregelen kunnen leggen om de footprint van onze voedselproductie te verlagen. Minerale meststoffen vormen een significant deel van die puzzel, en daar willen wij onze verantwoordelijkheid in nemen”, besluit Laurent. “Naast de maatregelen die we nemen, is bewustzijn heel belangrijk. Ketenpartners en boeren, maar ook de consument, allemaal moeten we onze bijdrage leveren om dit balletje nóg harder aan het rollen te krijgen.”

Meer informatie over onze NOVO-meststoffen?

Ga naar: www.oci-nutramon-novo.nl

“Mijn accountant
ziet dat het
voerrendement
met deze maïs
merkbaar **stijgt.**”

✓ **Méér VEM,
lagere voerkosten**

 Limagrain Field Seeds

Bekijk het rassenaanbod
op lgseeds.nl

Limagrain

*Farmers4All — Samen sterker.
Zeggenschap terug bij de boer.
Slim inkopen. Meer grip.
Meer vrijheid. Voor boeren.
Door boeren. Met boerenkracht.*

PARTNER

Jouw bondgenoot in de strijd om eerlijke prijzen

Wil jij ook invloed op je kostprijs? Dit lijkt onmogelijk in een wereld waarin de markt jouw verkoopprijs bepaalt, regels zich opstapelen en tijd schaars is. En juist daar maakt Farmers4all het verschil. Farmers4All helpt je om meer grip te krijgen op je kosten, minder tijd te verliezen aan inkoop en meer ruimte te creëren voor wat écht telt: jouw bedrijf laten groeien en bouwen aan de toekomst die jij voor ogen hebt.

**“Handig om er lid van te zijn...
in één overzicht prijzen vergelijken
en bestellen zonder eindeloos
te bellen/mailen”**

— Martien, melkveehouder uit omgeving Utrecht —

Boeren is niet zomaar een beroep. Het zit in je bloed — van generatie op generatie doorgegeven. Je staat vroeg op, neemt verantwoordelijkheid en zoekt continu naar manieren om je bedrijf gezond en winstgevend te houden. Die drive, dat doorzettingsvermogen en die trots — daar draait het om. En juist dáár maakt Farmers4All het verschil. Jij bouwt elke dag aan de toekomst van je bedrijf en van de agrarische sector. Dat vraagt lef, kennis, aanpassingsvermogen — en een flinke dosis ondernemerschap. En weet je wat? **Dat ondernemerschap kun je nóg slimmer inzetten.**

**Bestel alles op één plek. Snel, overzichtelijk en de
scherpste prijzen.**

Of je nu melkvee hebt, akkerbouwer bent of werkt in de varkens- of pluimveesector: via Farmers4All vind je alles wat je dagelijks nodig hebt op het erf. Van ruwvoer en zaden tot diesel en batterijen — alles wat je nodig hebt om je bedrijf draaiende te houden. Elke bestelling levert voordeel op. Soms tientallen, vaak honderden euro's per keer. Maar minstens zo belangrijk: tijdwinst. Geen offertes meer vergelijken of wachten op vertegenwoordigers, maar in een paar klikken bestellen tegen een eerlijke prijs.

Doe mee, maak het verschil — voor jezelf en voor elkaar
Jouw deelname maakt het verschil. Hoe meer boeren meedoen, hoe scherper we kunnen inkopen en hoe ruimer we het assortiment kunnen maken. Van veelgebruikte producten tot nieuwe categorieën die inspelen op wat er écht nodig is op het erf. Daarnaast draait Farmers4All om meer dan alleen prijsvoordeel.

We kennen de markt, volgen innovaties op de voet en spelen er snel op in — zodat jij profiteert van de nieuwste producten en de beste voorwaarden. We delen kennis, ervaringen en tips van leden, zodat je niet alleen bespaart, maar ook leert van elkaar. Zo groeien we samen — in inkoopkracht, gemak en vakmanschap.

**Word nu lid en profiteer van een jaar gratis abonnement,
t.w.v. €99.**

Actie voor nieuwe én bestaande leden

Ben je nog geen abonnee van Farmers4All?
Dan krijg je een jaar lang gratis abonnement en ontdek je zelf hoe samenwerken loont.

Ben je al abonnee geworden tussen 2020 en 2025?
Dan krijg je van ons het abonnement voor 2026 cadeau — als waardering voor jouw vertrouwen en betrokkenheid.

Meld je eenvoudig aan via:
www.farmers4all.nl/NAJK

Robot & Weiden? Voor Elkaar!

Tekst en beeld: Roos Verhoef-Roeleveld

Studiereis Robot & Weiden – Ierland 2026

Nieuwe inzichten opdoen door letterlijk over de grens te kijken? In maart 2026 organiseren we een studiereis naar Ierland. Een unieke kans om praktijkervaring, inspiratie en ideeën op te doen. Vier melkveehouders worden uitgeloot om gratis mee te gaan: twee combineren al robotmelken en weiden, twee overwegen (opnieuw) te gaan weiden of te starten met robotmelken.

Aanmelden of meer info?

Mail naar info@robotenweiden.nl. De live-loting vindt plaats op 21 januari 2026 tijdens het Robot & Weiden-webinar via Nieuwe Oogst. [K](#)

Op de hoogte blijven van dit project? Meld je aan voor de nieuwsbrief via www.robotenweiden.nl

‘Boeren leren van boeren’ – dat is de insteek van dit project

In 2026 organiseren we op verschillende plekken in het land studiegroepbijeenkomsten over robotmelken en weidegang. Daarnaast zijn er melkveehouder-ambassadeurs geselecteerd die hun ervaringen delen. Ze komen uit diverse regio's en bedrijven, met elk hun eigen aanpak, uitdagingen en kansen. Juist die diversiteit maakt hun verhalen extra leerzaam voor iedereen die met robotmelken en weiden aan de slag is of dat overweegt. De ervaringen worden gedeeld in de studiegroepen én via onze communicatiekanalen en agrarische media. **Meer weten of deelnemen?** Mail naar netwerk@robotweiden.nl

Save the date: Webinar 21 januari 2026

Op woensdag 21 januari vindt het tweede Robot & Weiden-webinar plaats, live vanaf het bedrijf van een van onze ambassadeurs. We delen praktijkervaringen, onderzoeksresultaten, project updates én maken de winnaars van de studiereis bekend. **Tijd: 15.00 – 16.00 uur** (live of later terug te kijken).

“De juiste keuzes maken voor een gezonde toekomst”

Het zijn echt *ónze* koeien”, vertelt melkveehoudster Lisette van 't Hout (30). Met de opfok op het familiebedrijf in eigen hand, focust ze zich op robuuste koeien met een langere levensduur. “De resultaten van onze inzet bij het jongvee zien we al terug bij de vaarzen. Elke keuze is een weloverwogen stap richting een duurzame toekomst.”

Lisette herkent diezelfde aanpak binnen FrieslandCampina, waar ze in de jongerenraad zit. “De coöperatie waardeert de inbreng van jonge boeren; bestuursleden vragen zelfs actief naar onze adviezen. Het maakt me trots hoe we samenwerken binnen FrieslandCampina: met vertrouwen in elkaar en de ambitie om elke dag beter te worden.”

Dat doen we met elkaar

Word ook lid

Scan de QR en ontdek onze 8 zekerheden of ga naar wordlid.frieslandcampina.nl

Foto: Jeannet Pennings

Akkerbouw vraagt inzet van politiek

Als akkerbouwer werk je dagelijks hard aan een gezonde en duurzame teelt. De uitdagingen daarbij zijn groot: van een krimpand middelenpakket tot een veranderd klimaat. Voor voldoende perspectief hebben we als sector de overheid hard nodig. Met 'Nieuws uit de Akker' vraagt de sector de politiek om concrete actie op zeven punten.

In aanloop naar de verkiezingen was het belangrijk om als akkerbouwsector in beeld te zijn bij beleidsmakers. “En ook nu, tijdens de kabinetsformatie, proberen we de belangrijkste onderwerpen op tafel te krijgen”, vertelt André Hoogendijk, directeur BO Akkerbouw. “Met onze reputatiecampagne werken we samen met onze leden blijvend aan een sterk en toekomstgericht imago van de akkerbouw. Vanuit deze campagne is Nieuws uit de Akker ontwikkeld.” Het gaat om zeven video's, opgenomen tussen de suikerbieten, waarin de politiek wordt opgeroepen zich in te zetten voor:

Ruimtelijke ordening

Onze sector heeft nationale sturing op ruimtelijke ordening nodig. Waarbij voedselproductie een duidelijke positie krijgt, als onderdeel van de Nota Ruimte. Daarbij horen grondbeleid, een agrarische hoofdstructuur en een duidelijk afwegingskader voor wat waar wél kan.

Uitvoeringskracht

Sinds de afschaffing van de productschappen is er een nijpend tekort aan uitvoeringskracht in de agrarische sector en het landelijk gebied. Een nieuwe structuur is nodig die langjarige veranderprocessen opzet, uitvoert en begeleidt. Dat geldt voor zaken die over agrarische sectoren en buiten bestaande organisaties heen spelen, zoals stikstof, klimaat en water.

Nieuwe ketens

Zoals de overheid de ontwikkeling van duurzame energie heeft gefaciliteerd, zou ook de ontwikkeling van nieuwe ketens en versterking van bestaande ketens voor de agrarische sector

moeten worden ondersteund. Denk aan aan nieuwe ketens voor Nederlandse bonen, biologische groente en aan investeringen in de eiwittransitie en biograndstoffen.

Gemengd bedrijf

In het landbouwbeleid zou de huidige sectorale benadering plaats moeten maken voor een strategie waarbij de agrarische sector wordt gezien als één groot gemengd bedrijf. Daarin benut de akkerbouw op een duurzame wijze nutriënten voor plantaardige productie.

Gewasbescherming

Een sterke verdere verduurzaming op het gebied van gewasbescherming is mogelijk met nieuwe weerbare rassen, mechanische alternatieven (zoals robots en autonome voertuigen) en groene middelen. Dit vraagt om een concreet programma met aandacht voor innovatie en implementatie.

Fossielvrije landbouw

Met een steeds lagere CO₂-voetafdruk kan de landbouw zich blijven onderscheiden en een bijdrage leveren aan de klimaatdoelen. Daarvoor zijn specifiek beleid en ondersteuning nodig, onder meer om over te stappen naar fossielvrije meststoffen en duurzame brandstof voor trekkers.

Doelsturing

Met generieke maatregelen is in de afgelopen jaren zonder succes gestuurd op verschillende milieuproblemen in de landbouw. Het ondernemerschap en vakmanschap van telers kan beter worden benut als in het landelijk beleid een omslag naar doelsturing wordt gemaakt. [K](#)

Meer informatie

Benieuwd naar de video's van Nieuws uit de Akker? Deze zijn te vinden op www.ruimtevoordenuweakker.nl. Ook vind je hier video's die wij in aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen ontvingen van (kandidaat-)Kamerleden en waarin zij aangeven hoe zij perspectief willen bieden aan de akkerbouwsector.

Coen van den Bighelaar (29)

WOONPLAATS: Velddriel (Gelderland)

OPLEIDING: HAS Bedrijfskunde en Agribusiness

BEDRIJF: Melkveebedrijf

Interview met Coen van den Bighelaar

“Voor de volgende generatie: samen werken aan toekomstbestendige bedrijfsovername”

De lancering van het platform Bedrijfsovername-wijzer.nl markeert de start van het programma ‘Voor de volgende generatie’. Een initiatief waarin sectororganisaties, onderwijsinstellingen en overheid samenwerken aan toekomstbestendige bedrijfsovername in de land- en tuinbouw.

Tekst: Roos Verhoef-Roeleveld Beeld: NAJK

Coen van den Bighelaar is als portefeuillehouder Bedrijfs-overname bij NAJK nauw betrokken geweest bij de opstart van het programma. We spraken hem over het belang van dit programma voor jonge boeren en tuinders.

Hoe is het programma ‘Voor de volgende generatie’ ontstaan?

“Het idee voor dit programma is eigenlijk jaren geleden ontstaan,” vertelt Coen. “We vroegen ons af: hoe kunnen we jonge boeren en tuinders beter bijstaan in het complexe opvolgings-traject waar ze doorheen gaan? Het overnemen van een bedrijf is niet alleen een financiële puzzel, maar ook een emotionele en persoonlijke zoektocht. We wilden jongeren daarin meer handvatten bieden.” Volgens Coen was het belangrijk om een initiatief te ontwikkelen dat mee kan bewegen met de tijd. “De wereld verandert snel. We wilden iets opzetten dat toekomstbestendig is en dat kunnen bijsturen als nieuwe uitdagingen zich aandienen. Het programma biedt daarvoor de ruimte. Het kader is duidelijk, het draait om ‘de volgende generatie’ en om meer succesvolle bedrijfsovernames. Maar hoe we dat invullen, kunnen we flexibel aanpassen. Dat maakt het zo krachtig.”

“Ons uiteindelijke doel is simpel: meer succesvolle en duurzame bedrijfsoverdrachten”

– Coen –

Waarom was het zo belangrijk dat dit programma er nú kwam?

“Het aantal jonge boeren staat onder druk,” benadrukt Coen. “Tegelijkertijd zien we dat het onderwerp bedrijfsovername steeds hoger op de agenda komt, zowel nationaal als Europees. De vraag of er over 10, 20 of 30 jaar nog voldoende jonge boeren zijn, leeft breed. Dat maakt dit hét moment om echt stappen te zetten.”

Wat was voor jou persoonlijk de aanleiding om je sterk te maken voor dit programma?

“Voor mij was het niet vanzelfsprekend dat ik het bedrijf thuis kon overnemen,” vertelt Coen. “Maar door er echt voor te gaan, de juiste mensen te betrekken en expertise in te schakelen, gingen er deuren open waarvan ik dacht dat ze gesloten waren.”

Dat is precies wat we met dit programma willen bereiken: dat jonge boeren net dat extra steuntje in de rug krijgen om hun droom waar te maken. Met de juiste ondersteuning blijkt vaak veel meer mogelijk dan je denkt.”

Wat wil het programma bereiken voor jonge boeren en tuinders?

“Ons uiteindelijke doel is simpel: meer succesvolle en duurzame bedrijfsoverdrachten,” legt Coen uit. “Dat is lastig meetbaar, maar wel waar we alles op richten. We willen dé plek worden waar jij als opvolger, overdrager, familielid, zij-instromer of partner naartoe gaat met je vragen over bedrijfsovername. Ik

“Jullie zijn de nieuwe generatie die het verschil gaat maken. Ga ervoor, want een familiebedrijf voort mogen zetten is het mooiste wat er is!”

– Coen –

hoop dat we met dit programma een sterk en herkenbaar merk neerzetten. Dat jonge boeren zeggen: ik heb een vraag over overname — ik kijk even op Bedrijfsovernamewijzer.nl.” Naast het platform worden vanuit het programma ook nieuwe initiatieven en projecten opgezet. “Zo blijven we relevant en versterken we onze positie binnen de sector.”

Bij bedrijfsovername gaat het niet alleen om de financiële kant, maar ook om familie en emoties. Hoe speelt het programma daarop in?

“Bij bedrijfsovername wordt vaak eerst gedacht aan de financiële en juridische kant: de overnamesom, aktes, taxaties,” zegt Coen. “Maar de kern ligt vaak ergens anders: bij vertrouwen, gunnen en familieverhoudingen. Je kunt een bedrijf nooit volledig ‘zakelijk’ overdragen, er is altijd emotie bij betrokken.” “Het gaat erom dat je elkaar iets gunt en open het gesprek aangaat. Als er vertrouwen is, kun je samen veel meer bereiken. Daarom proberen wij in het programma die koppeling te maken tussen zakelijke thema’s en persoonlijke, relationele onderwerpen. We willen jonge boeren en hun families helpen om het gesprek aan te gaan: hoe zien we de toekomst van ons familie-bedrijf?”

Wat merk je in de praktijk dat jonge boeren het meest nodig hebben bij een overnameproces?

“We zien vaak jonge boeren na hun opleiding, waar het vaak over bedrijfsovername gaat, in de praktijk aan het werk gaan, op het bedrijf of buiten de deur. In die periode verdwijnt het onderwerp bedrijfsovername, en actief bezig zijn met kennis hierover opdoen, soms naar de achtergrond. Je bent druk met het runnen van een gezond bedrijf, en nadenken over opvolging lijkt iets voor later.”

“Maar juist in die fase is het belangrijk om te blijven leren en ontwikkelen. Wij proberen studenten en jonge boeren ook ná hun afstuderen te blijven bereiken, om ze te stimuleren na te denken over hun toekomst. Niet alleen praktisch, maar ook strategisch en persoonlijk.”

Dit programma is een samenwerking tussen verschillende partijen. Wat maakt die samenwerking volgens jou zo waardevol?

“Bij bedrijfsovername zijn veel partijen betrokken: adviseurs, banken, onderwijsinstellingen, belangenorganisaties, noem maar op. In dit programma zitten al die spelers samen aan tafel, dat maakt het uniek,” vertelt Coen. “Iedereen die een rol speelt in de verschillende fasen van bedrijfsopvolging is vertegenwoordigd. Dat zorgt voor een breed draagvlak.”

Wat zijn belangrijke succesfactor voor het vervolg van het programma?

De sleutel tot succes ligt volgens Coen in de gezamenlijke verantwoordelijkheid: “Alle partijen moeten echt staan achter het doel: we doen dit samen, omdat toekomstbestendige bedrijfsovername essentieel is voor onze sector. Je moet elkaar wat gunnen, open delen en samenwerken. Alleen dan blijft het programma ook op de lange termijn relevant.”

Als je één boodschap zou mogen meegeven aan jonge boeren en tuinders die aan de slag zijn of willen, wat zou dat dan zijn?

“Bedrijfsovername is geen makkelijke stap — het vraagt lef, visie en doorzettingsvermogen. Maar juist nu is er behoefte aan jongeren die met passie en innovatie het familiebedrijf voortzetten. Laat je niet ontmoedigen door regels of onzekerheid, maar zoek samenwerking, kennis en steun bij elkaar. Samen bouwen we aan een duurzame en toekomstbestendige landbouw waarin trots, ondernemerschap en verbinding centraal staan. Jullie zijn de nieuwe generatie die het verschil gaat maken. Ga ervoor, want een familiebedrijf voort mogen zetten is het mooiste wat er is!”

NIEUW

Novo Nutramon

‘Meer opbrengst met een lagere CO₂-voetafdruk.’

Lagere CO₂-voetafdruk

Hoogwaardige stikstofmeststof:

- Lagere CO₂-voetafdruk
- KAS 27N + 4MgO
- Harde, uniforme korrel
- Geproduceerd in Europa

www.oci-nutramon-novo.nl

CCI

Deltaplan
Agrarisch
Waterbeheer

Hoe je met jouw bedrijfsvoering slim inspeelt op beleid

Met het wegvallen van derogatie wordt het optimaal benutten van mest nog belangrijker. Melkveehouder Tjerk Hof vertelt hoe hij hierbij kruidenrijke mengsels inzet, ook in relatie tot het GLB-beleid. Wil je dieper in het thema waterkwaliteit duiken? Luister dan de podcastserie 'Wie Wat Water: De Boerenpodcast'.

Tekst: Lytsa Post Beeld: Niels de Vries

Slim bouwplan met kruidenrijk grasland geeft plus aan milieu én bedrijf

Met een slim bouwplan, goed afgestemde bemesting en meer ruimte voor kruidenrijke mengsels ziet DAW Demobedrijf Tjerk Hof effect op het bedrijfsrendement én het milieu. Het GLB-beleid met eco-regelingen voor biodiversiteit en weerbare teeltsystemen stimuleert dit des te meer. En met de krappere bemestingsnormen is het nog belangrijker mest goed te benutten. Met kruidenrijk lukt dat, weet de Friese melkveehouder die het bedrijf leidt samen met zoon Jan Bart en vrouw Greet.

Tjerk Hof heeft succes met zijn kruidenrijke mengsels. "Ik ben ontzettend enthousiast over wat we bereiken met kruidenrijk, zowel voor ons bedrijf als voor onze omgeving." De Friese melkveehouder begon met 2,5 hectare kruidenrijk grasland, maar zit inmiddels op 31 hectare. "Door het succes doen we er elk jaar wat bij."

Bemesting op kruidenrijk grasland

Hof: "Het kruidenrijke perceel wordt in totaal bemest met 40 kubieke meter drijfmest, geen kunstmest. Het grasperceel krijgt een combinatie van drijfmest en kunstmest, goed voor 218 kilostikstof. Op beide percelen halen we een vergelijkbare opbrengst." Hof registreert in de digitale graslandgebruikskalender zijn aanpak en het effect daarvan. "Dat is enorm belangrijk, want door te registreren en te meten, zie je het effect van je handelen. Op het gewas én op het milieu." Zo constateert hij dat zijn kruidenrijke grasland niet alleen een hoge opbrengst oplevert, maar ook voedzaam voer. "De eiwitkwaliteit is hoog en het is beter verteerbaar en smakelijk. De koeien eten het beter en meer. Daarmee besparen we op krachtvoer."

Diepere beworteling door kruidenrijk grasland

Ook voor de bodem is kruidenrijk een succes, vindt Hof. "De wortels van het kruidenrijke gras dringen diep de bodem in, soms wel tot 20

centimeter. Terwijl gewoon gras vaak blijft steken op 5 tot 10 centimeter. Door die diepe beworteling blijft de grond beter berijdbaar. Dat maakt een enorm verschil."

Kruidenrijk grasland opnieuw inzaaien

Na vijf à zes jaar raken de kruidenmengsels uitgeput en moet het opnieuw ingezaaid worden. Met loonwerker Marcel Betten werkt Hof samen bij de uitwisseling van percelen. "Een goed rotatiesysteem en bouwplan brengt zowel de melkveehouder als akkerbouwer voordeel", vindt Hof. Zijn strategie: drie jaar kruidenrijk mengsel, dan mais, dan aardappelen. "Het akkerbouwgewas profiteert van de bodemvoorraad door de kruidenmengsels. Na de aardappelen is de grond weer arm en daar heeft de grasklaver baat bij. Door deze afwisseling blijft de bodem gezond en benut je de bemesting goed. Met het wegvallen van derogatie een belangrijk aandachtspunt."

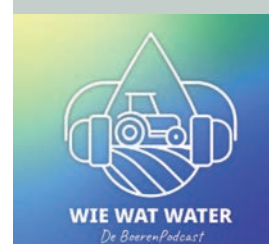
Meer weten over Tjerk Hof of andere DAW-demobedrijven? Kijk op agrarischwaterbeheer.nl/demobedrijven.

Wil jij ook aan de slag met kruidenrijk grasland? Scan de QR-code en volg de gratis online cursus van het DAW!

De KRW raakt direct aan jouw bedrijfsvoering

De Kaderrichtlijn Water (KRW) lijkt misschien een 'ver-van-je-bedshow', maar raakt direct aan jouw bedrijfsvoering. Denk aan mestnormen, bufferstroken en andere regelgeving rond agrarisch waterbeleid. In de podcastserie 'Wie Wat Water: De Boerenpodcast' ontdek je hoe beleid en praktijk elkaar raken.

"Het thema waterkwaliteit is zo complex, dat red je niet in filmpjes van een paar minuten", verduidelijkt NAJK-bestuurder Hilde Coolman waarom de serie tot nu toe vier afleveringen telt. In 'Wie Wat Water' duiken boeren en experts samen de diepte in: wat meten we eigenlijk, wie bepaalt de doelen die we in 2027 moeten behalen en wat kun jij doen om invloed te hebben? Naast KRW en monitoring zijn er afleveringen over nutriëntenmanagement, gewasbescherming en doelsturing.

Scan de QR-code om direct naar de podcast te gaan

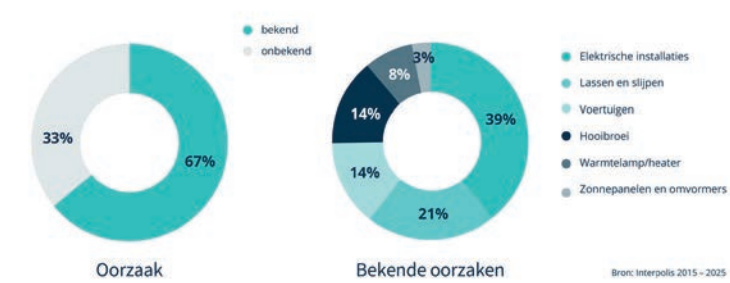
Brandveilig werken in de melkveehouderij: Wat doe jij?

Je hoopt het als ondernemer nooit mee te maken, maar de schadecijfers van Interpolis liegen niet: 1 op de 8 melkveehouders krijgt in zijn of haar carrière te maken met brand. Henk van Heertum, sectormanager Veehouderij bij Interpolis, laat zien met welke maatregelen je risico's verkleint.

Ken de risico's en voorkom brand.

Brand ontstaat als 3 elementen samenkomen: een ontstekingsbron, brandstof en zuurstof. Door 1 element weg te nemen, kun je brand voorkomen. Henk: "Als je deze branddriehoek herkent, dan kun je hem doorbreken."

1 op de 8 melkveehouders krijgt in carrière te maken met brand en de gevolgen ervan

Hoe eerder je een brand opmerkt, hoe meer je kunt doen.

"In de eerste minuten maak je het verschil tussen een incident en grote schade", geeft Henk aan. Vroege detectie en alarmering zijn daarbij cruciaal. Denk aan monitoring van elektra en rook- en branddetectie in technische ruimtes, gekoppeld aan een goed alarmsysteem. Ook praktische maatregelen kunnen helpen bij het blussen van een beginnende brand. Zet bijvoorbeeld een aerosolblussysteem in de meterkast. Je wint daarmee tijd, voor de brandweer arriveert en kan helpen om uitslaande brand te voorkomen. Door een noodplan op te stellen maak je jezelf bewust van risico's en denk je na over mogelijke oplossingen, waardoor je in nood sneller kunt handelen.

Van veel slimme maatregelen naar 1 strategische keuze.

Branden in de veehouderij staan op de agenda van politiek en samenleving. Schade voorkomen door preventie en brandveiligheid is een essentieel onderdeel van je 'license to produce'. Dat vraagt om een bredere blik bij het bouwen, renoveren en onderhouden van stallen.

Bij nieuwbouw ligt de focus vaak op stalinrichting, ventilatie en voersystemen, logische keuzes die je dagelijks werk ondersteu-

nen. Tegelijkertijd biedt juist deze fase je kansen om brandveiligheid mee te nemen. "Daar kun je echt verschil maken," zegt Henk. Let ook op de uitvoering van centrale afzuigkanalen; deze zijn een snelweg voor vuur en rook. Bij bestaande bouw zijn er ook veel praktische maatregelen, die je nu al kunt nemen om risico's te verkleinen. "Je hoeft niet te wachten op nieuwbouw om stappen te zetten."

"Preventie is een noodzaak voor draagvlak, dat maakt brandveilig werken een bewuste en strategische keuze"

Wat doe jij vandaag om morgen veilig te ondernemen?

"De continuïteit van je bedrijf vraagt om een andere kijk op brandveilig werken," stelt Henk van Heertum. "Niet als kostenpost, maar als investering. Een stalbrand raakt je bedrijf, je gezin, je dieren, je omgeving en je toekomst. Vergunningen zijn niet vanzelfsprekend en herbouw kan jaren duren." Denk vooruit, neem maatregelen en raadpleeg (risico)deskundigen die je kunnen helpen. Want voorkomen begint bij bewust handelen.

'1 vonk kan al genoeg zijn'

Tijdens las- of slijpwerk in een stal kan een vonk in hooi, stro of stof terechtkomen. Dit kan snel uitgroeien tot vuur, overslaan en een allesverwoestende brand veroorzaken. Vraag je verzekeringsadviseur om advies en laat je in contact brengen met een risicodeskundige van Interpolis over brandveiligheid en continuïteit op je bedrijf. [Interpolis.nl/veehouderij](https://www.interpolis.nl/veehouderij)

Young Agrifirm Voor boeren die vooruit willen.

Jonge boeren staan aan het begin van grote keuzes: bedrijfsovername, verduurzaming, digitalisering en het vinden van hun plek in een sector vol vooruitgang. **Young Agrifirm** is er voor jou - een netwerk van jonge agrarisch ondernemers die samen bouwen aan een toekomstbestendige landbouw.

Als lid krijg je toegang tot kennis, tools en mensen die je verder helpen. Denk aan inspirerende masterclasses, bedrijfsbezoeken, het Jonge Ondernemers Ontwikkel Programma (JOOP) van Young Agrifirm en een podium om jouw stem te laten horen binnen de coöperatie én het publieke debat.

Je leert van anderen, deelt je visie en krijgt grip op je toekomst. **Want boeren met toekomst beginnen vandaag al.**

Scan de QR-code of ga naar www.agrifirm.nl/young-agrifirm en ontdek wat Young Agrifirm voor jou kan betekenen.

AGRARISCHE JONGEREN DAG

SAVE THE DATE: 4 FEBRUARI 2026

VOER VOOR VOORUITGANG

Midden Nederland Hallen in Barneveld

AANMELDEN? AGRARISCHEJONGERENDAG.NL

Wij staan achter ons voer

Wij zijn ABZ Diervoeding, een ambitieuze en landelijk opererende coöperatie met een productie van 950.000 ton diervoeding. Op basis van onze kennis en ervaring maken wij de beste pluimveevoeders, varkensvoerders en rundveevoeders voor onze klanten. Onze betrokken medewerkers werken nauw samen om kennis te delen en onze klanten optimaal te adviseren. Dat noemen wij: **Het beste dichtbij!**

Ook klaar voor het echte werk? Bekijk jouw mogelijkheden:

www.ABZDiervoeding.nl/werken-bij-abz

Coöperatie ABZ U.A. is een collectief van de sterke boerenmerken ABZ Diervoeding, De Samenwerking, Bosgoed Diervoeders, Klein Hekkelder en De Valk Wekerom.

BoerVeilig Test jouw kennis met het nieuwe BoerVeilig-spel!

Veiligheid op het boeren erf is een serieus onderwerp, maar wie zegt dat leren daarover saai moet zijn? Met het nieuwe BoerVeilig-spel ontdekken studenten, jonge boeren en melkveehouders op een luchtige én leerzame manier hoe ze ongelukken kunnen voorkomen. Dobbel, discussieer en ontdek, hoe veilig werk jij eigenlijk?

Tekst: Marjan Holtland Beeld: NAJK

Waarom dit spel?

Het spel is ontwikkeld binnen het project BoerVeilig van NAJK om veiligheid tastbaar te maken voor jongeren in de melkveehouderij. Een boeren erf is een unieke werkomgeving. Mensen, dieren en machines lopen letterlijk door elkaar. Juist daarom is het belangrijk om vroeg bewustwording te creëren. Door in teams te spelen, ontstaat er een mix van kennis, herkenning en humor. Deelnemers gaan écht in gesprek over veiligheid.

Een melkveebedrijf als speelbord

Het spelbord – een kleurrijk doek van drie bij drie meter – toont een melkveebedrijf vol herkenbare situaties. Teams gooien met een dobbelsteen en verplaatsen hun pion over het erf, langs vakjes die verwijzen naar zes veiligheidsthema's: **machinegebruik, werken met dieren, fysieke belasting, mestgassen, persoonlijke beschermingsmiddelen en veiligheid op het erf & werken op hoogte**. Onderweg beantwoorden ze vragen, voeren opdrachten uit of gaan met elkaar in discussie. Zo draait het spel niet alleen om kennis, maar vooral om bewustwording en samenwerking met natuurlijk een vleugje competitie. Want het winnende team gaat natuurlijk niet met lege handen naar huis!

Vragen die het gesprek op gang brengen

Het *BoerVeilig-spel* kent verschillende typen vragen, wat zorgt voor afwisseling en samenwerking. Soms is het aan één team om een vraag te beantwoorden, maar er zijn ook groepsvragen waar iedereen mee kan doen.

De ene keer maak je een schatting "Op welke plek staat de agrarische sector in de lijst van gevaarlijkste beroepen?" En de andere keer gaat het om praktische kennis: "Bij welke werkzaamheden zou je een stofmasker moeten dragen op een melkveebedrijf?"

Sommige onderdelen vragen juist om overleg in het team, zoals "Noem drie veelvoorkomende redenen waarom mensen onveilig werken op een agrarisch bedrijf." En bij een stelling als "De gevaren van mestgassen worden onderschat – denken jullie dat er genoeg maatregelen worden genomen om de risico's te beperken?" ontstaat al snel een levendige discussie. Die afwisseling tussen kennis, inschattingsvermogen en gesprek zorgt ervoor dat iedereen actief meedoet en dat het spel elke keer weer anders verloopt.

Speel het in de klas of op het erf

Het spel is inzetbaar op agrarische opleidingen, bij AJK's of in studiegroepen. BoerVeilig zorgt voor het spelmateriaal en een spelleider.

Zelf spelen?

Wil jij binnen je organisatie, studiegroep of klas aandacht besteden aan veiligheid op het erf? Het BoerVeilig-spel brengt kennis, bewustwording en gesprek samen op een praktische manier. Vraag het spel gratis aan via [m Holtland@najak.nl](mailto:mholtland@najak.nl) of kijk op www.boerveilig.com.

Goed voorbereid het agrarische bedrijfsleven ingaan? Dat kan met een van deze 'groene' opleidingen. Of je nu het bedrijf van je ouders overneemt, interesse hebt in lesgeven of je wilt verdiepen in de bodem: een gedegen opleiding is de basis van jouw toekomst. En dat maakt het ook zo lastig. Want welke opleiding past precies bij jou? Misschien geeft een van deze verhalen je net dat zetje in de goede richting. In deze onderwijsbijlage vertellen studenten van verschillende opleidingen en hogescholen over hun studiekeuze en -ervaring.

“Je leert het pas echt in het veld”

Jari van Laarhoven over Tuinbouw en akkerbouw aan HAS green academy

De 22-jarige Jari van Laarhoven uit Dongen is vierdejaarsstudent Tuinbouw en akkerbouw aan HAS green academy in Den Bosch. Opgegroeid tussen de bomen en trekkers, en met een stage in Nieuw-Zeeland op zak, kijkt hij terug op studiejaren waarin de praktijk nooit ver weg was. “Je leert hier niet alleen uit boeken,” zegt hij. “Je leert het pas echt in het veld, en die kans krijg ik op de HAS.”

Van boomkwekerij naar akkerbouw

Thuis bij Jari draait alles om groen. Zijn vader en oom runnen samen een kleine boomkwekerij, waar hij van jongs af aan meehielp. Toch lag zijn hart al snel bij het grotere werk. “Toen ik mijn trekkerrijbewijs haalde, was ik zestien,” vertelt hij. “Vanaf dat moment werkte ik bij een loonwerker. Daar kwam ik echt in aanraking met de akkerbouw en veehouderij. De machines vond ik het mooiste: hoe groter hoe beter.” De keuze voor een agrarische opleiding bij de HAS was dan ook geen ingewikkelde. “Ik wilde graag in de buurt blijven,” zegt Jari. “En bij de open dagen in Den Bosch voelde ik meteen een klik. De HAS sprak me aan, want ik ben praktisch ingesteld. Hier leer je de theorie, maar je ziet meteen hoe het in de praktijk werkt. Dat past wel bij mij.” Vier jaar later heeft hij geen moment spijt gehad van die keuze. “Het is gewoon fijn om hier te zitten. Je voelt je welkom, het contact met docenten is laagdrempelig, en iedereen weet waar je het over hebt omdat ze zelf ook uit de sector komen.” Het verbaast hem dan ook niets dat de opleiding dit jaar het predicaat Topopleiding heeft ontvangen vanuit de Keuzegids hbo 2026.

Theorie en praktijk

Wat de opleiding volgens Jari bijzonder maakt, is dan ook de link met de praktijk. “De docenten brengen hun eigen ervaring mee. Ze kennen de bedrijven, weten wat er speelt. En als student kom je zelf ook op veel plekken, dat maakt het vak echt levend.” Ook de praktijkopdrachten laten zien dat studenten als volwaardige gesprekspartners worden gezien. “Bij een project presenteerden we bij de bank over compostering en bedrijfsfinanciën. Dan merk je hoe serieus je genomen wordt. Bedrijven zien je dan eigenlijk al niet als student, maar als een beginnend professional.” De balans tussen theorie en praktijk is volgens Jari een kracht van de opleiding: “Je krijgt een stevige basis aan theorie, maar daarna ligt de bal ook steeds meer bij de student. Je leert door te ontdekken waar je vragen liggen.” Wat hij vooral waardeert, is de ruimte voor dialoog in de lessen. “Docenten vragen wat jij nodig hebt. Er is ruimte voor discussie, ook omdat iedereen een andere achtergrond heeft. In de agrarische sector zijn veel meningen - dat maakt het juist interessant. Je leert daarbij ook waarom mensen dingen anders doen.”

Ook extern aan de slag

Sinds kort komt Jari ook op Landbouwbedrijf Straver, het nieuwe praktijkleerbedrijf van de HAS. “Dat is precies het soort plek waar je écht leert,” zegt hij. “We bespreken zijn bouwplannen, kijken naar de bodem en bemesting, en zitten met de boer aan tafel. Dat zijn de momenten waarop alles wat je leert ineens op z'n plek valt.” Hij lacht. “Ik ben groot voorstander van het idee dat de HAS nog meer praktijkleerbedrijven aanhaakt. Hier leer je beter dan in een lokaal, want het leeft gewoon meer.”

Een hoogtepunt van zijn opleiding was zijn stage in Nieuw-Zeeland. “Ik heb daar ruim vijf maanden gewerkt bij een akkerbouwbedrijf dat gespecialiseerd was in zaadgewassen.” De ervaring ging verder dan werk alleen. “Je leeft daar in een totaal andere cultuur, maar de agrarische sector zorgt ervoor dat je snel aansluiting vindt. Boeren zijn overal ter wereld hetzelfde soort mensen: nuchter, hardwerkend en open. Ik mocht er echt meedraaien, zelfs drones inzetten om taakkaarten te maken voor plaatsspecifieke bemesting en herbicide-behandelingen. Dat was enorm interessant.”

De toekomst

Inmiddels kijkt Jari ook al richting de toekomst: “Ik heb nooit de drang gehad om voor mezelf te beginnen,” zegt hij. “Maar ik wil wel bij bedrijven over de vloer komen, in gesprek met boeren. Het onderwerp maakt me minder uit; het is de afwisseling die ik mooi vind.” Het familiebedrijf is te klein om fulltime over te nemen, maar hij sluit niet uit dat het later een rol blijft spelen. “Het zou leuk zijn om het als bijwerk te houden, naast een baan als adviseur of in de sales. Ik vind het contact met boeren en bedrijven te waardevol om achter een bureau te verdwijnen. Ik wil iets doen waar je met mensen werkt, waar je oplossingen bedenkt die kloppen voor dat specifieke bedrijf. Die gesprekken, dat meedenken, dáár krijg ik energie van.”

'De sector leeft hier'

Wat hij scholieren zou aanraden? “Kies voor deze opleiding als je echt iets hebt met de sector,” zegt hij zonder aarzeling. “Je leert hier het meeste omdat je er middenin staat, zodat je snapt hoe het werkt. De opleiding leeft door de mensen die er zitten, studenten én docenten.” Hij denkt even na en glimlacht: “En als je houdt van een fijne balans tussen theorie en praktijk... dan zit je bij de HAS goed, want je leert het pas echt in het veld.”

Met laarzen en laptops

Op dé Aeres Hogeschool in Dronten leren voor het bedrijf van morgen

Giel Oonk (19) en Anouk Oonk (20) zijn neef en nicht en studeren beiden aan de Aeres Hogeschool in Dronten. Giel heeft thuis in Emmeloord een akkerbouwbedrijf met 52 hectare en Anouk heeft thuis in Winterswijk Miste, samen met haar ouders en zus een melkveebedrijf met 120 melkkoeien.

Het gaat natuurlijk niet altijd over aardappels en uien, maar er is veel meer begrip. Mijn klasgenoten komen uit de grote akkerbouwprovincies van het land, dat geeft mooie verhalen en nieuwe inzichten.”

Welke vakken vind je het leukst van je studie?

Anouk: “De mooiste vakken vind ik de economische vakken en de diergerichte vakken. Die kan ik dan gelijk toepassen thuis, soms om dingen te verbeteren en soms om bevestiging te zien voor de keuzes thuis.”
Giel: “Ik vind vooral de teeltvakken heel erg leuk. Deze vakken vind ik niet moeilijk omdat ik veel herkenning heb vanuit thuis. Daarnaast vind ik schoolopdrachten die gekoppeld zijn aan echte bedrijven erg leuk. Een voorbeeld hiervan is een marketingopdracht voor een bedrijf dat verse aardappelproducten voor de consument maakt.”

Op welke manier stimuleert Aeres jullie persoonlijke ontwikkeling?

Anouk: “Ik ben gevraagd voor het AJK Aalten Winterswijk. Ik vind het belangrijk om toekomstgericht te blijven kijken. Weten wat er in de omgeving speelt, zelf invloed uitoefenen en mensen leren kennen zijn belangrijke speerpunten voor mij.”
Giel: “Ik zit op dit moment bij de LTO Noord Jongerenadviesraad. Het leren vergaderen en discussiëren met een open blik vind ik enorm leerzaam. Daarnaast zit ik bij de Rattle'n Hum, dat is het tractorpullingteam van onze studentenvereniging USRA. Met de leden naar een wedstrijd, of samen sleutelen geeft veel voldoening en plezier. Een bijzondere ervaring was mijn buitenlandstage. Ik ben net terug van mijn stage uit Zambia, daar zat ik echt in 'the middle of nowhere.'”

Hoe combineren jullie studeren en een bedrijf thuis?

Anouk: “De studie in Dronten is goed te combineren met een bedrijf thuis. Mijn ouders vinden het belangrijk dat de studie voorop staat, maar er zijn af en toe momenten dat ik een dag thuisblijf, zoals het inkuilen of mais hakselen. Vanuit school is hier vaak ook veel begrip voor.”
Giel: “Bij ons thuis gaat het eigenlijk net zo. De combinatie bedrijf en school gaat goed, maar tijdens de oogst van bijvoorbeeld de wortelen of uien mis ik soms wel eens een paar lesdagen.”

Hoe zien jullie de toekomst voor je?

Anouk: “Na mijn studie wil ik graag eerst buiten de deur werken, vooral ervaring opdoen en leren van anderen. Mijn zus en ik hebben besproken dat, wanneer wij het bedrijf overnemen, we niet samen op één locatie gaan werken. We kunnen heel goed samen, maar wij denken over bepaalde zaken anders. We zijn liever goede zussen dan slechte collega's.”
Giel: Als ik mijn studie heb afgerond wil ik het liefst in de agrarische sector aan het werk en het bedrijf overnemen. Ik denk dat het als ondernemer heel belangrijk is om in te spelen op de veranderingen die in de sector gaan komen.

AGRO
+
ZORG

ZORGVERZEKERINGEN VOOR IEDEREEN IN DE SECTOR

Vergelijk zorgverzekeringen van Agro+Zorg

Agro+Zorg biedt aanvullende verzekeringen met korting en extra voordelen.

Stel je pakket samen via de **zorgvergelijker** en bereken meteen je premie!

Kijk snel op www.agropluszorg.nl

Op pad met Sophie

MEDEWERKER

Naam: Sophie van de Water
Leeftijd: 23 jaar
Functie: Adviseur Bestuurlijke Zaken bij NAJK

Sophie van de Water is 23 jaar en werkt als adviseur Bestuurlijke Zaken bij NAJK. Ze studeerde International Food Business aan Aeres Hogeschool. Sinds haar start bij NAJK is geen week hetzelfde: van overleggen met bestuurders tot het organiseren van evenementen en werkbezoeken. Sophie neemt jullie mee tijdens één van haar werkweken bij NAJK!

Verkiezingsdebat

Op maandag 27 oktober vond het Jonge Boeren Verkiezingsdebat plaats bij Aeres Hogeschool. Sinds mijn start bij NAJK is dit een project waar ik ontzettend veel tijd en energie in heb gestoken. Van het benaderen van politieke partijen, het uitwerken van vraagstellingen en thema's tot het opstellen van het draaiboek, er kwam veel bij kijken. De afgelopen vier maanden heb ik dan ook naar deze dag toegeleefd. De dag zelf verliep gelukkig soepel. Ik was de hele dag druk in de weer met van alles en nog wat, maar het was het allemaal waard toen ik zag dat alles goed verliep en zowel de partijen als de studenten enthousiast waren.

Werkbezoeken

In de aanloop naar de verkiezingen hebben we vanuit NAJK meerdere werkbezoeken georganiseerd met onder andere de VVD, GroenLinks-PvdA, BBB en CDA. Tijdens deze bezoeken gingen we met politici in gesprek over de toekomst van jonge boeren en tuinders. Ik mocht een aantal van deze werkbezoeken bijwonen, wat enorm leerzaam en inspirerend was. Nu de verkiezingen achter de rug zijn, gaan we graag met de partijen in gesprek om te kijken hoe we verder samen kunnen werken aan een toekomstbestendig beleid voor jonge agrariërs.

Thuiswerken

Een deel van de week werk ik vanuit huis, wat veel vrijheid geeft. Tussen meetings en afspraken door kan ik rustig andere taken afronden, zoals het beheren van agenda's en het beantwoorden van e-mails. Dat zijn misschien de wat eenvoudigere taken, maar ze zijn wel essentieel voor een goede organisatie. Daarnaast ben ik vaak bezig met de voorbereiding van vergaderingen. Ik verzamel informatie, bel bestuurders voor hun input en zorg dat iedereen goed voorbereid aan tafel zit.

Onderweg

Ik ben regelmatig onderweg voor afspraken. Ik woon in Zeewolde, midden in Nederland, een fijne en centrale plek. Voor vergaderingen of werkbezoeken ben ik vaak minstens een uur onderweg. Die reistijd probeer ik nuttig te besteden: ik bel collega's / bestuurders om afspraken voor te bereiden, of luister naar nieuws en podcasts over de laatste ontwikkelingen in de landbouwsector. Zo benut ik mijn reistijd productief!

Persberichten en issuemanagement

In mijn rol is het belangrijk om goed op de hoogte te blijven van wat er speelt binnen de sector. Ik overleg regelmatig met onze portefeuillehouders over actuele ontwikkelingen. Wanneer er iets nieuws speelt, moet daar vaak communicatie over worden uitgezet. Gelukkig hebben we een sterk communicatieteam, maar ik controleer graag of de inhoud goed aansluit bij wat we hebben besproken en past binnen de koers van NAJK. Daarnaast werken we met Issuemanagement: we houden nieuwe ontwikkelingen binnen de sector bij, zodat we weten waar we op moeten letten, welke thema's eraan komen en waar we snel op moeten reageren. Zo zorgen we dat we niets missen!

Groei jij met ons mee?

Royal A-ware, een oer-Hollands familiebedrijf met 135 jaar ervaring, verwerkt jullie melk tot hoogwaardige zuivelproducten voor klanten wereldwijd. Dankzij kansen in de markt en assortimentsontwikkelingen, hebben we groeimogelijkheden voor onze eigen melkveehouders en ruimte voor nieuwe melkveehouders.

Kenmerken Royal A-ware

Meer weten?

Scan de QR-code voor meer info of het maken van een afspraak.

We informeren je graag geheel vrijblijvend over de mogelijkheden.

Merel Straathof

Portefeuillehouder
Leefomgeving

Het feest van de democratie

Eind oktober was het weer zover: voor de derde keer in vier jaar tijd mochten we onze stem uitbrengen voor de Tweede Kamer. Nog nooit waren de verkiezingen zo spannend voor mij. Deze verkiezing draaide om de vraag of Nederland het lef heeft om keuzes te maken en problemen écht op te lossen. Voor ons als jonge ondernemers gaat de uitslag namelijk niet enkel om zetels of coalities, maar om milieugebruiksruimte en bestaanszekerheid.

En nu? Wachten... Iedereen heeft zijn stem uitgebracht. We gaan een fase in waar we als burgers geen invloed op hebben: de formatie. De verkiezing doet me dan ook denken aan het telen van onze gerst. Je hebt zeker invloed op de uitkomst. Het moment van zaaien, spuiten en dorsen is bepalend, maar een nat jaar kan roet in het eten gooien. Het graven van een greppel is dan het laatste wat binnen mijn macht ligt om de oogst te beschermen. Zo voelt deze periode nu ook. Ik heb mijn stem uitgebracht, mijn greppel gegraven, en nu is het afwachten wat de oogst zal worden.

Dat we waarschijnlijk een kabinet krijgen met voldoende ervaring en een stabiele basis, stemt me hoopvol. Spannend is het wel. Als jonge boeren en tuinders roepen we de politiek op om keuzes te maken. Wetende dat elke keuze consequenties heeft, maar ook beseffende dat géén keuze maken op termijn veel pijnlijker is.

Kijk maar naar de Nota Ruimte: de visie van het Rijk op de inrichting van Nederland tot 2050. Daarin wordt het grote verdelingsvraagstuk zichtbaar tussen maatschappelijke opgaven en schaarse ruimte. Als jonge ondernemer wil je weten welke ruimte er voor jou beschikbaar is om te kunnen groeien. Hiervoor zijn keuzes onvermijdelijk. Maar het risico, en wellicht

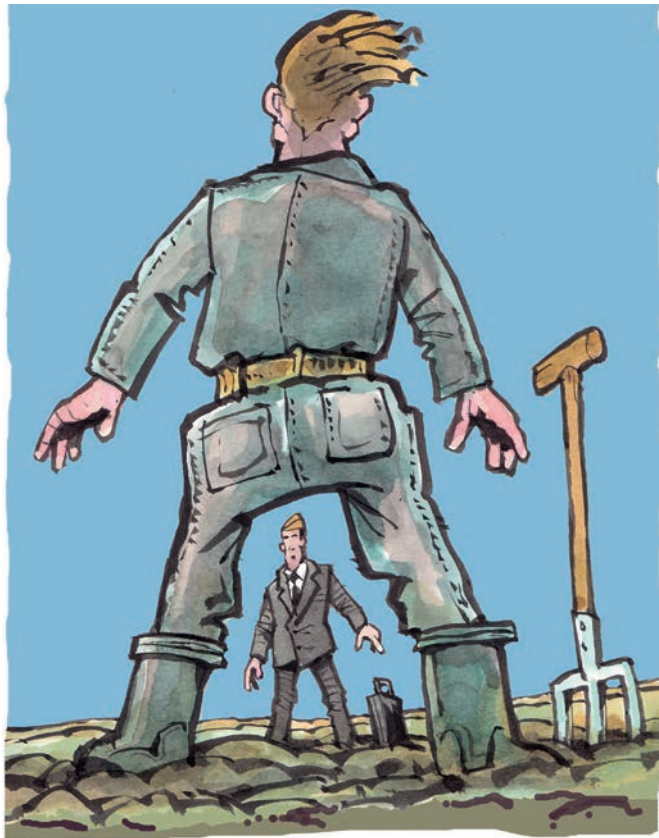
de realiteit, is dat we minder ruimte overhouden dan dat we nu op sectorniveau hebben.

Kiezen brengt dan ook verantwoordelijkheid met zich mee. Overzie je de consequenties, en durf je die te dragen? Leg je als politiek de verantwoordelijkheid bij de sector en laat je ons daarmee aan ons lot over? Of wordt er verder gedacht dan de keuze, en werken we samen aan een stevig structuurbeleid dat zicht biedt op een sterk agrocluster? Ik weet wel waar ik voor zou kiezen.

Het feest van de democratie is pas geslaagd als er ook iets te vieren valt. Als woorden veranderen in daden, plannen in perspectief, en beleid in vertrouwen. Juist daarom is het belangrijk dat we als jonge boeren en tuinders onze stem blijvend laten horen. Dat we laten zien dat we verantwoordelijkheid willen nemen voor hetgeen waar wij verantwoordelijk voor zijn, maar de consequenties van keuzes niet alleen kunnen dragen.

De oogst van deze verkiezing zal niet vanzelf komen. Maar met lef van de politiek om te kiezen én te ondersteunen, en de wil van ons om samen te bouwen, kunnen we ervoor zorgen dat er wél wat te oogsten valt. 🍷

Belangenbehartiging: meer dan alleen praatjes en netwerken

Achter de schermen behartigt NAK in de politiek de belangen van jonge boeren en tuinders. Dagelijks zetten onze bestuurders zich in voor complexe dossiers die directe impact hebben op de sector, zoals stikstofbeleid, grondgebondenheid, bedrijfsopvolging, renure, et cetera. Dit zijn slechts enkele voorbeelden van de vele onderwerpen waar wij ons achter de schermen hard voor maken. Maar hoe ziet dat werk er concreet uit? En welke thema's vroegen de afgelopen tijd onze aandacht? We geven je een uitgebreide update!

Tekst: Sophie van de Water (adviseur Bestuurlijke Zaken bij NAK)
Beeld: Henk van Ruitenbeek

Bouwsteen Natuur

Op 21 oktober is de Bouwsteen Natuur gepubliceerd door natuurorganisaties, provincies, gemeenten en waterschappen. Deze bouwsteen richt zich op geborgd natuurbeheer, natuurherstel en agrarisch natuur- en landschapsbeheer. De afspraken versterken de eerder door ons ondertekende Bouwsteen Emissiereductie Landbouw. Beide bouwstenen zijn noodzakelijk om vergunningverlening weer mogelijk te maken en perspectief te bieden aan PAS-melders en interimmers. In de afspraken is vastgelegd dat natuurorganisaties worden gemonitord op hun prestaties in beheer en herstel. Wanneer doelen niet worden gehaald, moeten daar consequenties aan verbonden zijn.

Renure

Goed nieuws vanuit Brussel: op 19 september heeft het Nitraatcomité ingestemd met de toelating van renure als kunstmestvervanger, een belangrijke stap waar wij, samen met andere landbouworganisaties, al jaren voor hebben gepleit. renure, een bewerkte vorm van dierlijke mest, helpt kringlopen sluiten en kan verlichting bieden op de overvolle mestmarkt. De exacte voorwaarden worden binnenkort bekendgemaakt, en het succes en de positieve impact voor jonge boeren en tuinders hangt volledig af van een snelle en werkbare implementatie in de Nederlandse wet- en regelgeving. Wij blijven ons daarom inzetten voor een vlotte en praktische uitvoering, zodat jonge boeren zo snel en breed mogelijk kunnen profiteren van renure.

Stikstof

Op 16 september presenteerde het kabinet, naast de Miljoenennota, het vervolgpakket om Nederland van het stikstofslot te krijgen. In de Kamerbrief "Vervolgpakket Nederland van het slot" wordt toegelicht hoe het totale budget van 5,6 miljard euro wordt ingezet voor doelstelling, borging en verduurzaming. Wij zien dit als een stap in de juiste richting, maar constateren dat het nog onvoldoende is om vergunningverlening volledig op gang te brengen. Positief is de ontwikkeling van een doelsturingssystematiek, die ondernemers ruimte biedt om binnen heldere kaders zelf te sturen op emissiereductie. Voor een goed werkend systeem is het nu belangrijk te starten met praktische uitwerking, duidelijke bedrijfs-specifieke doelen, bescherming van data en sterke publiek-private samenwerking. Reductie van stikstofuitstoot is cruciaal voor het legaliseren van PAS-melders en interimmers en om vergunningverlening mogelijk te maken. Een hedendaags referentiemoment maakt het mogelijk uit te gaan van de huidige uitstoot, in plaats van die van dertig jaar terug, waardoor emissiereductie daadwerkelijk wordt geborgd. De minister stelt streefwaarden voor 2030 en einddoelen voor 2035, met mogelijke maatregelen voor bedrijven die achterblijven: van het tijdelijk houden van minder dieren tot het intrekken van productierechten. Wij steunen deze denkklijn, maar vragen ons af of streefwaarden in plaats van concrete, haalbare doelen voldoende zijn om vergunningverlening tijdig te laten verlopen. Extra randvoorwaarden, zoals afronding van legalisatie en toegang tot vergunningen, blijven essentieel. Met 2,6 miljard euro extra boven op het bestaande budget van 3 miljard euro is een belangrijke stap gezet, maar snelle en concrete uitvoering blijft cruciaal voor doelstelling, verduurzaming en het herstel van vertrouwen in vergunningverlening.

Grondgebondenheid

Op 1 september is het initiatiefwetsvoorstel over grondgebondenheid van NSC-Kamerlid Holman gepubliceerd. Wij hebben dit voorstel zorgvuldig bestudeerd, samen met de klankbordgroep melkvee, en via de consultatieroute een inhoudelijke reactie ingediend, waarbij alle relevante factoren zijn meegenomen. Hoewel het kabinet demissionair is, werkt minister Wiersma al aan een invulling van het thema grondgebondenheid. Het onderwerp krijgt steeds meer politieke aandacht, maar roept ook nog veel vragen op, bijvoorbeeld over de relatie met doelstelling. Bij onze beoordeling ligt de focus op de uitvoerbaarheid voor jonge boeren, de mate van ondersteuning die zij ontvangen en de bijdrage aan hun langetermijnperspectief. Daarnaast pleiten wij voor oog voor regionale verschillen en voldoende ruimte voor ondernemerschap, omdat alleen op die manier grondgebondenheid kan bijdragen aan een toekomstbestendige sector.

Nota Ruimte

Demissionair minister Keijzer heeft op 26 september het ontwerp van de Nota Ruimte gepubliceerd, waarin keuzes worden gemaakt over de verdeling van schaarse ruimte voor landbouw, natuur, woningbouw en economie. Hoewel het kabinet de waarde van landbouw erkent, zien wij dat dit nog onvoldoende wordt vertaald naar concrete beleidsruimte voor agrarisch ondernemers. De nota biedt kansen om duidelijkheid te scheppen over wat ondernemers kunnen en mogen in hun omgeving, maar zonder juridische borging blijven de plannen vrijblijvend. Wij pleiten ervoor om de omvang en positie van agroclusters te behouden, zodat deze economisch en landschappelijk kunnen blijven functioneren. De komende tijd toetsen wij het ontwerp aan onze uitgangspunten en dienen wij via de consultatieprocedure, waarvan de zienswijze tot 15 december kan worden ingediend, een reactie in. Onze portefeuillehouder Leefomgeving werkt hier samen met onze klankbordgroep aan, om de belangen van jonge boeren en tuinders goed te vertegenwoordigen.

Bedrijfsovername en Vestigingssteun

De Europese Commissie heeft op 21 oktober een nieuwe communicatie over bedrijfsopvolging in de landbouw gepubliceerd, waarin wordt erkend dat jonge boeren vooral belemmeringen ervaren in toegang tot financiering, grond en kennis – precies de knelpunten waar zij in de praktijk dagelijks mee te maken hebben. Wij zijn positief over deze erkenning, maar benadrukken dat woorden omgezet moeten worden in omgezet moeten worden in concrete acties. Juist nu is het tijd om door te pakken. Samen met CEJA blijven wij ons inzetten voor een Europese strategie die ook in Nederland handen en voeten krijgt. Tegelijkertijd verhoogt het kabinet het budget voor de vestigingssteun 2025 van €47,4 miljoen naar €60,1 miljoen, waardoor vrijwel alle aanvragen kunnen worden gehonoreerd. Wij zien dit als een belangrijke stap richting betere ondersteuning van startende jonge boeren, waarmee duidelijk wordt dat de overheid bereid is te investeren in de toekomst van onze sector. De openstelling van de vestigingssteun in 2026 is nog niet volledig bekend, maar de verwachting is dat de regeling wordt voortgezet, zodat ook nieuwe starters in aanmerking kunnen komen voor financiële steun.

Wat komt er nog aan?

Naast de dossiers die recent veel aandacht hebben gekregen, zal NAK de komende tijd ook intensief bezig zijn met andere belangrijke thema's voor jonge boeren en tuinders. Hierbij ligt de focus onder andere op het 8e actieprogramma Nitraatrichtlijn (APN), mestbeleid, grond- en pachtzaken, het verder uitwerken van het gesloten convenant "stappen naar een dierwaardige veehouderij", geur en het Gewasbeschermingsmiddelen (GWM). In al deze dossiers zetten wij ons in om ervoor te zorgen dat beleid uitvoerbaar is in de praktijk, jonge ondernemers voldoende steun krijgen en er toekomstperspectief blijft voor de landbouwsector.

Jouw partner in melk, nu én morgen

Bij Farmel geloven we dat elke melkveehouder uniek is. Daarom hebben we voor elke melkveehouder een passende melkstroom. Samen bouwen we aan een duurzame zuivelsector waarin jij kunt blijven ondernemen op een manier die bij jou past.

Ontdek wat Farmel voor jou kan betekenen

UIT ALLE HOEKEN

De provinciale AJK's vormen de schakel tussen de lokale AJK's en NAJK. Via de 'Uit alle hoeken' houden we jullie op de hoogte van het laatste nieuws binnen de provincies.

Besturenoverleg

Onlangs vond het jaarlijkse besturenoverleg van DAJK plaats. Een goed bezochte avond, waarbij alle afdelingen vertegenwoordigd waren. Samen blikten we terug op de afgelopen periode en bespraken we de plannen en actuele thema's voor het komende seizoen. Tijdens deze avond schoof Roy Meijer aan om ons bij te praten over de actualiteiten en de stand van zaken binnen NAJK. Daarnaast blikte hij terug op zijn tijd als voorzitter en de ervaringen die hij in deze rol heeft opgedaan. Ook werd stilgestaan bij een aantal mooie ontwikkelingen binnen DAJK. Een avond vol uitwisseling, inspiratie en natuurlijk een gezellige borrel na afloop! [K](#)

Deelname aan promotiefilmpje "Schone banden, Veilig onderweg"

In het filmpje Schone banden, veilig onderweg van de Provincie Flevoland vertelt onze voorzitter Tom van Wijk waarom hij het belangrijk vindt dat iedereen veilig thuis komt. Tijdens de oogstperiode zorgt hij ervoor dat de machines schoon de weg op gaan en de omgeving veilig blijft. [K](#)

Scan de QR-code en bekijk het filmpje!

Willem en Desi promoten AJK op Zone.college

GAJK bezocht het Zone.college in Doetinchem, waar Willem en Desi vertelden hoe het AJK jonge agrariërs ondersteunt in hun toekomst. Ze deelden hoe het AJK helpt bij persoonlijke ontwikkeling, kennisuitwisseling en het versterken van de sector voor de volgende generatie. [K](#)

AJF verwelkomt Yke Bijlstra als voorzitter

Yke Bijlstra uit Drogeham is tijdens de eerste bijeenkomst van dit seizoen unaniem gekozen als voorzitter van de AJF. Jaren geleden liep hij al stage bij NAJK en draaide een paar maanden mee in de organisatie. Yke: "Ik wil mijzelf de komende jaren inzetten voor de belangen van jonge boeren. Wij hebben de toekomst, en daar moeten we vol voor gaan!" [K](#)

GrAJK Project Route2024 in de spotlight!

In oktober bezochten Statenleden van Nationaal Programma Groningen succesvolle Toukoms-projecten, waaronder project Route2040 van GrAJK. Thea Buseman mocht als deelnemer tijdens de Week van Ons Eten haar bedrijf laten zien en vertelde vol trots over haar werk. Als kers op de taart kreeg ze ter plekke de Waarde-Ring uitgereikt. Wij zijn supertrots op de stappen die ze heeft gezet en de impact die ze maakt! [K](#)

SAVE-THE-DATE

BAJK-Dag 2025 "Jonge boeren, frisse blik en goed geluid!"

Gezelligheid, kennisontwikkeling en kennisdeling op één dag! Kom **luisteren** naar een interessante paneldiscussie, sluit aan bij een **bijzondere** rondleiding door het PSV-Stadion, **geniet** van een lekker hamburgerbuffet, laat je **inspireren** door een bekende spreker en sluit de dag af met een **gezellige** borrel...! Houdt de sociale-mediakanalen van BAJK in de gaten voor meer informatie

Datum: 16 januari 2025 - 14:30/21:30 - inclusief diner en gezellige afsluitende borrel
Locatie: PSV-Stadion Eindhoven

BAJK-dag op 16 januari 2026!

Op 16 januari organiseren BAJK en Rabobank samen een inspirerende en gezellige bijeenkomst voor alle Brabantse leden. Dit jaar vindt de dag plaats in het PSV-Stadion inclusief een rondleiding! Kom luisteren naar bekende sprekers, laat je inspireren op een bijzondere locatie, en geniet van de gezelligheid met je mede-leden! Meer info over de locatie, sprekers en het aanmeldformulier volgt binnenkort via onze socials. [K](#)

Utrechtse aanpakker gezocht!

Ben jij iemand die liever meedenkt dan toekijkt? HAJK zoekt bestuurders die willen meedenken, aanpakken en samen bouwen aan een sterkere positie voor jonge agrariërs. Je leert veel, ontmoet inspirerende mensen en krijgt de kans om invloed te hebben in jouw provincie. Geen ervaring nodig, wel enthousiasme. **Meer weten? Check www.hajk.nl.** [K](#)

Training Taboer

Eind oktober hebben de besturen uit Limburg, tijdens de provinciale vergadering, een workshop van Taboer gehad. De insteek was vooral een praktische basis meegeven over wat Taboer is en doet, mentale gezondheid, signaalherkenning, de kracht van vragen en luisteren. Als verenigingsbestuurder heb je ook een bepaalde poortwachtersfunctie. We erkennen het belang van de mentale gezondheid van de leden. Het LAJK wil dit thema ook in de toekomst onder de aandacht blijven brengen. [K](#)

In gesprek met Alex Datema

OAJK gaat in gesprek met de CEO Agri van de Rabobank, Alex Datema. Op 9 december zal in Ommen de jaarlijkse ALV weer plaatsvinden voor OAJK. Als gastspreker is deze avond Alex Datema aanwezig. Hij zal ons meenemen in de visie en de mogelijkheden die Rabobank biedt aan de sector. [K](#)

In iedere BNDR richten we de spotlights weer op een andere AJK. Deze keer is het de beurt aan AJK Tubbergen, een van de regionale afdelingen van OAJK. We spraken met Mart Slaghuis over wat zij zoal organiseren in een seizoen en wat hun AJK zo bijzonder maakt!

Wat organiseert AJK Tubbergen zoal?

"Elk jaar organiseren we verschillende informatieve bijeenkomsten. Laatst was Rabobank bijvoorbeeld op bezoek. Het seizoen wordt altijd afgesloten met een gezellige barbecue. De balans tussen informatief en gezelligheid is dus goed. Elke tweede zondag van augustus organiseren we met onze AJK een trekkertrek. Ook gaan we eens in de zoveel tijd naar het buitenland, dit hebben we nu twee keer gedaan en het was zeer geslaagd. Dus dat is zeker voor herhaling vatbaar."

Het hoogtepunt van afgelopen jaar

"Een hoogtepunt dat ieder jaar terugkomt, is de trekcertrek die wij organiseren. Het is mooi om met z'n allen zo'n succesvol evenement neer te zetten. Daar zijn we als AJK wel trots op."

Typisch AJK Tubbergen

“Dat is de echte Twentse nuchterheid! We doen mooie dingen en leren met elkaar, maar daarna kunnen we ook gezellig een biertje drinken.”

AJK Tubbergen kan niet zonder...

"Fanatieke leden. Onze leden zijn erg betrokken, actief en gezellig. Een actief bestuur waar energie in zit en elkaar voorthelpt mag ook niet ontbreken.

Hoe werven jullie leden?

"Nu gaat het vooral via 'ons kent ons'. Het heeft de afgelopen jaren een beetje op een laag pitje gestaan, maar we zien wel dat het belangrijk is en er meer mogelijk is. Dus hier gaan we zeker meer tijd en energie in steken. Want: hoe meer zielen, hoe meer vreugd!"

Wist je dat...

“...we al bijna 50 jaar bestaan? Misschien gaan we daar nog weleens een leuk feestje voor houden!” <

Alle feitjes op een rij

OAJK

Aantal leden?

95

Bestuursleden:

- Jacqueliën Lenferink-Ribberink – voorzitter
- Mart Slaghuis – secretaris en algemeen bestuurslid
- Jochem Lansink – penningmeester
- Eline Knikhuis-Spalink
- Hans Ormel
- Stef Frons
- Bart Boswerger
- Chiel Grashof
- Ton Mentink
- Kas Elferink
- Wendy Kotte
- Luuk Hesselink
- Teun Meen

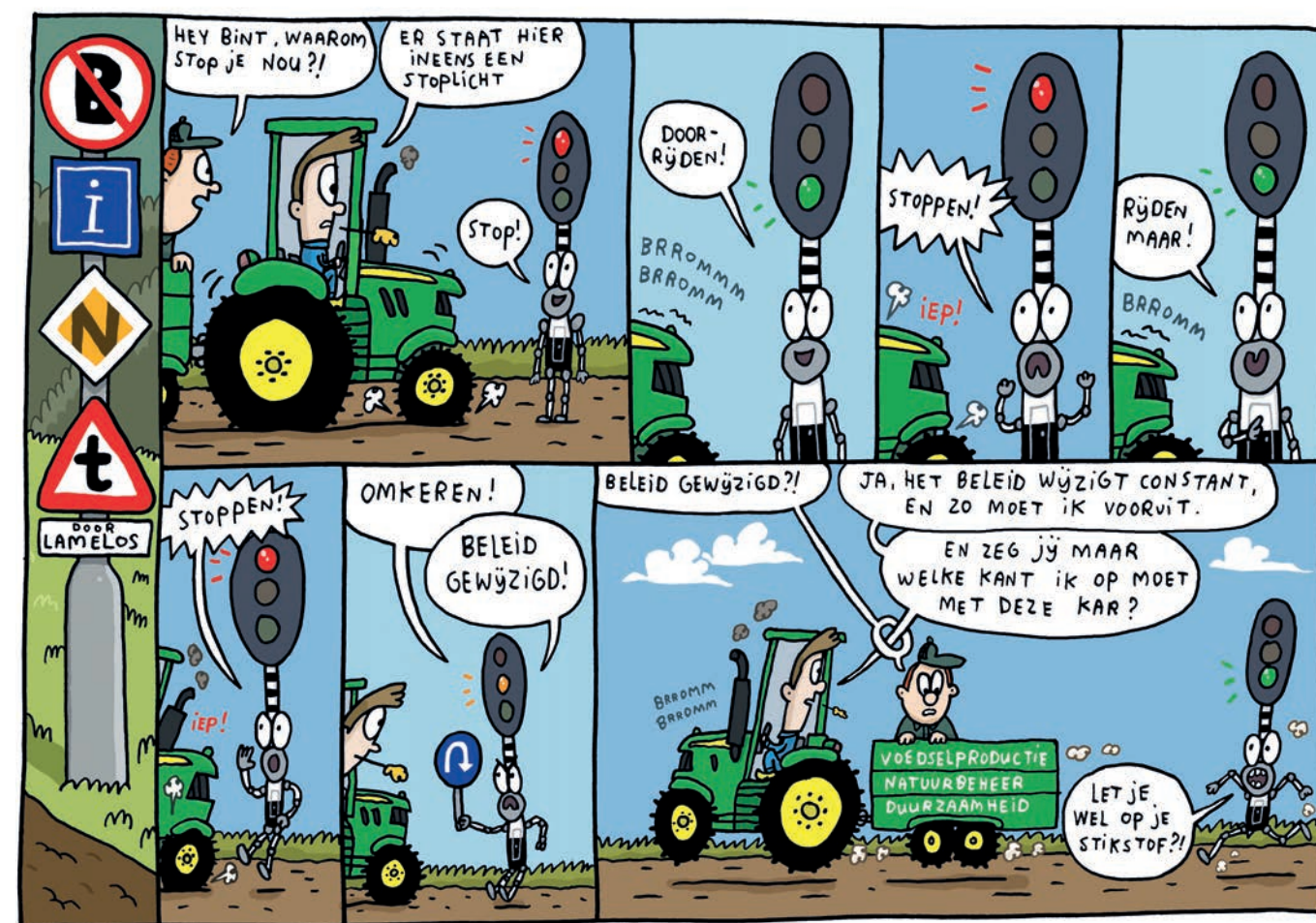
Van oktober tot april is er elke maand een activiteit, dus +/- 7 activiteiten.

Meest voorkomende sector?

Melkveehouderij

Meer info?

Neem contact op via ajktubbergen@live.nl
of volg de Facebookpagina van
AJK Tubbergen.

Stuur je beste foto in en win de

NAJK-overall!

De agrarische sector is natuurlijk de mooiste sector van Nederland en dat mag gezien worden. Maak daarom een foto van jouw lievelingssector, deel deze met NAJK en wie weet steel jij straks de show in een spiksplinternieuwe NAJK-overall!

Hoe werkt het?

- Stuur uiterlijk zondag **1 februari 2026** jouw foto in via communicatie@najk.nl of deel deze onder de bijbehorende Facebookpost.
- Maximaal 3 foto's per deelnemer (per inzending per BNDR)
- Je moet zelf de maker van de foto zijn.
- De winnaar wordt in de volgende BNDR en op de Facebookpagina van NAIK bekendgemaakt.

Jouw ingezonden foto online delen?

Gebruik #jongeboeren of #jongetuinder en tag NAJK

WE HEBBEN EEN WINNAAR!

De winnaar van dit kwartaal is: Annerieke van Selm

De NAJK-overall komt zo snel mogelijk jouw kant op.

Gefeliciteerd

We staan voor je klaar

De transitie naar meer duurzame landbouw

Agrarische ondernemers staan de komende tijd voor moeilijke, maar belangrijke keuzes. Wij helpen en adviseren je graag. Zo kun je te maken krijgen met verduurzaming van je stallen of wellicht overweeg je zelfs om te stoppen met je bedrijf. Om al je opties in kaart te brengen is een goede voorbereiding belangrijk. Het is immers niet iets dat je dagelijks doet. Het is dan ook belangrijk om hier tijdig bij stil te staan, want zo kun je goed nadenken over hoe je het wilt aanpakken. En daar kunnen wij je bij helpen.

Ga naar [rabo.nl/landbouw-transitie](https://www.rabobank.nl/landbouw-transitie) en maak een afspraak.

[rabo.nl/
landbouw
transitie](https://www.rabobank.nl/landbouw-transitie)